UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica infra octauas E[pi]ph[ani]e.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

om̄i iniq̄tate et malicia ⁊ auaricia. Alij ple
ni adulterio p̱ carnalē voluptatē .ij. Pet. j.
Dij ſunt oculos plenos habētes adulte/
rij ⁊ inceſſabilis delicti. Alij pleni vino et
ceruiſia p̱ ebrietatē Sapie. ij. Uino p̄cio/
ſo nos impleam⁹. Alij pleni ira p̱ indigna
tionē Luce. iiij. Repleti ſunt ira in ſynago
ga hec audiētes. Alij pleni ſupbia. Sicut
legit̃ de Anthiocho. j. Macha. ix. ꝙ reple
tus ſupbia ſpirabat in iudeos. Ut igit̃ iſti
pleni ſint ſapia xp̄i euacuēt iſtā plenitudi/
nē. Nam vt dicit Aug⁹. Si vis recipe q̄d
nō habes. effunde q̄d habes. Nō em̄ mit/
tūt vinū nouū in vtres veteres. Hinc apo
ſtolus hortat̃ dicēs. Expurgate vetus fer
mentū vt ſitis noua cōſperſio. Fuit etiā ꝫ
xp̄s plen⁹ grā. Juxta illō Joh. j. Uidim⁹
cū plenū grā. Et qūo nō plen⁹ q̄ nō ad mē
ſurā recepit grāꝫ ſed ad abundantiā et re/
dundātiā. Nam eſt via veritas ⁊ vita. Jp̄e
eſt om̄ib⁹ om̄ia factus. attulit veritatē vt
doctor. māſuetudinē vt liberator. iuſticiā
vt cognitor. inq̄t Aug⁹. ſup Joh. Et ideo
ip̄e eſt fons omniū cariſmatū v̄tutū dono
rū ⁊ grāꝝ. Sicut mare oīm fontiū ⁊ flumi
num origo. inq̄t Bern̄. ſup cantica ſer. xvj.
Rogem⁹ igit̃ vt nobis aliquā ſtillā ſapiē/
tie ⁊ grē ſue impartiri dignet̃ quaten⁹ per
grātiā eius poſſim⁹ p̱uenire ad gloriā. Ad
quā nos p̱ducat pater ⁊ filius.

¶ Dñica infra octauas Ephe. I.

Sermo. XVI

CUm factus eſſet
ihs annoꝝ duodecim. Luc. ij. ca.
Poſtq̄ꝫ mater ſancta eccl'a deſcri/
pſit nobis infantiā nr̄i ſaluatoris in dñi/
ca p̄cedenti. Nūc in iſta dñica intendit no
bis deſcribere puericiā eiuſdem oſtenden
do que q̄nta ⁊ q̄lia xp̄us egit in etate duo
decim annoꝝ q̄n̄o vicꝫ audiebat doctores
iudeoꝝ attētiſſime ⁊ rn̄debat illis pruden
tiſſime. Cuius figura habet̃. j. Regum. iij.
Ubi Samuel indicauit viſionē Heli ſa/
cerdoti ſeniori ⁊ euenit ſermo ei⁹ in iſrael
que reuelauerat ei dñs. Samuel interp̄/
tat̃ poſtulat⁹ a deo ⁊ ſignificat xp̄m qui po
ſtulat⁹ fuit a ſanctis patrib⁹. Juxta illud.
Emitte agnū dñe dñatorem terre. Hic er
go Samuel. i. xp̄s indicauit ⁊ maīfeſtauit
viſionē. i. ſapientiam quā vidit ī abſcondi
to ꝯſilio dei p̄ris. Juxta illud Joh. Que/
cūq̄ꝫ audiui a patre meo nota feci vobis.
Hoc aūt xp̄s p̄cipue fecit in etate puerili
ip̄is ſacerdotib⁹ iudeoꝝ quoꝝ figuram te/
nuit Heli ſacerdos. ⁊ euenit ſermo prout
dixerat eis xp̄s. q2 om̄ia impleta ſunt ī iu/
deis quecūq̄ꝫ erāt dicta a xp̄o. Juxta illud
Non p̄teribit generatio hec donec omnia
fiant. Luce. xxj. Simile etiā habet̃ in figu
ra Daniel. ij. vbi Daniel adhuc puer loq̄t̃
ſapientiā inter ſapientes babilonis. inter/
pretās omnia ſomnia regis. Daniel puer
ſignificat xp̄m. ſapientes babilonis ſigni/
ficant ſacerdotes ⁊ doctores iudeoꝝ. Ba
bilon em̄ ꝯfuſio interp̄tat̃. ⁊ apud iudeos
tūc omnia erāt cōfuſa in ordine ſuo. eo ꝙ
celeſtib⁹ preponebant terrena ⁊ derelicto
deo adheſerūt dyabolo Juxta illud Joh.
viij. Uos ex patre dyabolo eſtis. Unde d̄
ip̄is potuit dici illud ps. Cōfuſi ſunt. q̄m̄
deus ſpreuit eos. Q aūt Daniel interpre
tatus eſt ſomnia reg̃ ſignificat ꝙ xp̄us di
uites huius ſeculi q̄ in diuitijs q̄ſi ſomni/
ant longā vitā ⁊ tm̄ breuiter viuūt. ⁊ quib⁹
dyabolus ⁊ mūdus p̱mittit delicias. ⁊ ſol/
uit miſerias cum exſurrexerint de ſomno
mortis. Tales xp̄s ſomniātes veniēs do/
cuit dicens illud Luce. xvj. Facite vobis
amicos de māmona iniq̄tat̃. Et iterꝫ. Di/
ues difficile intrabit ⁊c̄. Et de hac doctri/
na ſaluatoris quā cepit facere anno pueri
cie ſue duodecimo. hodiernū loq̄t̃ euāge/
liū. De q̄ loq̄ veſtre charitati intēdo ſed q2
ſine grā ſaluatoris nr̄i iſta facere nequeo.
cū dicat Bern̄. ſup cātica ſer. xiij. Sic ori/
go fontiū ⁊ fluminū mare eſt. ita v̄tutꝫ et
ſciāꝝ dñs xp̄us. Quis eſt em̄ dñs niſi ip̄e
rex glē xp̄s. Et iuxta cāticū anne Jp̄e ē dñs
ſciāꝝ dñs. Ut igit̃ de h̄ fonte grē diuīe ali/
q̄d hauriam⁹ ad matrē grē p̱mū recurrā⁹.
ſalutātes eam voce amena dicētes ei Aue
grā plena. In euāgelio p̄nti tria deſcribū/
tur. Primo nanq̄ꝫ deſcribit̃ xp̄i a parētib⁹
ſuis amiſſio. cū dr̄ Cum eſſet ihs duode/
cim annoꝝ. Scd̄o deſcribit̃ eius inuētio.
cū ſubdit̃ Factū eſt autē. Tertio deſcribi
tur eius humilis ⁊ mitis ſubiectio. cū ad/
ditur. Et deſcēdit cū illis. A

DIxi primo ꝙ in prima par/
te euāgelij d̄ſcri
bitur xp̄i a parētib⁹ ſuis amiſſio. cum dr̄
Cum eſſet ihus annoꝝ duodecim. Pro q̄
ſciendū ꝙ licet multe fuiſſent ſolēnitates ⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

feſtiuitates iudeoꝝ.tñ tres erãt pcipue.ſcʒ
Paſcha Penthecoſtes et Scenophegia.
Paſca erat in memoriã exit⁹ eoꝝ d̃ egypto
Penthecoſtes in memoriã dationis leg̃
p Moyſen a deo. Scenophegia ĩ memo/
riã habitatõis q̃draginta ãnis in deſerto.
Et de his ita fuit pceptuʒ Deutro.xij. Ad
locũ quẽ elegerit dñs accedetẽ ⁊ offeretis
holocauſta ⁊ victimas. De victimis habe
tur Leuit.xxiij.de oblatiõib⁹. Nũe.xxviij.
et.xxix. Quotiẽs aũt omes vniuerſaliter
ire tenebant̃ dicitur Exo.xxiij. vbi dicitur
ꝙ trib⁹ vicib⁹ in anno ſcʒ in aprili.ĩ iunio.
in ſeptembre. Et ſubdit̃ p ſinglos annos
mihi feſta celebrabitis. Glo.in paſca.ĩ pẽ/
thecoſtes.in ſcenophegia. Dicit̃ etiam ibi.
Ter in anno apparebit oẽ maſculinũ corã
dño deo tuo. Et ſic omĩs maſculus de vni
uerſis finib⁹ iſrl̃ debebat ſe pñtare ĩ irl̃m
⁊ offerre hoſtias determinatas in lege De
mulierib⁹ aũt nõ erat pceptũ.ſʒ ſi comita/
bant̃ viros ſuos bonũ erat. Dicit̃ etiaʒ ꝙ
q̃ remoti erãt a duab⁹ feſtiuitatib⁹ p mino
rib⁹ cauſis poterãt remanere.ſʒ a feſto pa/
ſce non excuſabant̃.niſi cauſa infirmitatis
vel cauſa hoſtilitatis capitalis Et [illegible] eſt q̃d
dr̃ Et cum xp̃s factus eſſet annoꝝ duode
cim aſcendentib⁹ illis ſcʒ Joſeph et neceſ
ſitate pcepti legis.et Maria ex ↄſilio bñ/
placiti.et xp̃o ex leg̃ edicto hieroſolimam
tãq̃ʒ metropolim.vt: erat ſacerdotiũ ⁊ tẽ/
plũ.iuxta pceptũ dñi.ſm ↄſuetudinẽ diei
feſti.i.quã requirebat dies feſt⁹ paſce ex cõ
ſuetudĩe laudabili. Nõ ꝙ in die paſce aſcẽ
derẽt ſed in vigilia.ſm Gorrã. Et ẽ docu/
mentũ vt ad eccleſiã etiã in vigilijs venire
mus ſi fieri pt. Conſũmatiſq̃ʒ dieb⁹ ſcʒ azi
moꝝ.cũ redirẽt dicit gloſa ꝙ illa ſolẽnitas
ptelabat̃ octo dieb⁹. Jta vicʒ ꝙ in q̃rtade/
cima luna aplis ↄueniebant ad veſperam
⁊ comedebãt agnũ paſcalem.poſtea page/
bant ſeptẽ integros dies.vt habet̃ Deute/
ro.xvj.vbi dr̃. Septem dieb⁹ comedetis
abſq̃ʒ fermento. Et nota h̃ ꝙ iſte aſcenſus
erat occultus ſm Auguſtinũ ⁊ magiſtꝝ in
hiſtorijs ꝓpter metuʒ Archelai. Nam chri
ſtus etiam ammonitõe angeli erat in egy/
pto ſeptẽ annis vſq̃ʒ ad obituʒ Herodis
aſcalonite.quo defuncto ſucceſſit ei filius
Archelaus q̃ in iudea regnauit p eo. Au/
diens g̃ hoc Joſeph timuit illuc ire. Ne fi
lius Herodis ſequeret̃ patrẽ in malicia ad
perdendũ puerũ xp̃m. Et ideo ammonit⁹
iterũ p angelum iuit in Galileã ⁊ manſit in
Nazareth.et ſic de Nazareth latent̃ aſcen
debat ad ſolẽnitatem paſcalẽ cum chriſto
et Maria in templũ irl̃m Jta ꝙ nõ eſſent
inter turbas notati et ↄſpicui .⁊ maxime ĩ
feſtiuitatib⁹.q̃n homines ſunt alijs intẽti.
Boni ad cultũ dei.mali ad lucra ⁊ vanita
tes. Et cũ redirent ſcʒ parentes eius do/
mum.remanſit puer ihus in irl̃m. Hugo.
Preferens ſcolas theologie parentib⁹. Et
nõ cognouerũt parentes eius. Sed Be/
da hic querit. Quõ potuit xp̃us a parenti
bus obliuiſcendo relinqui.q̃ tanta proui/
dentia parentũ nutriebat̃. Reſpondendũ
eſt.ꝙ filijs iſrl̃ ad feſta confluentib⁹ vl̃ ad
ꝓpria redeuntib⁹.mos erat ſeorſum viros
et ſeorſum feminas incedere.pueri ꝟo cũ
quolibet parente indifferenter ire poterãt
Ideoq̃ʒ dr̃ Maria ⁊ Joſeph viciſſim pue
rum ihm putaſſe quẽ ſecum nõ cernebant
cum altero parente reuerſum. Vñ Zacha.
xij.dr̃. Famulie et familie ſeorſum .⁊ mulie
res eoꝝ ſeorſuʒ. Et ideo ſequit̃. Exiſtimã
tes aũt eum eſſe in comitatu.cognatorum
vel notoꝝ q̃ ſimul fuerant comitati ſcilicʒ
a Nazareth.venerũt ſcʒ eodem die reuer/
ſionis iter ſcʒ verſus galileã.et h̃ ſine pue/
ro Et requirebant eũ ſero inter cognatos
et notos Glo.id eſt inter vicinos inter q̃s
eſſe conſueuerat aliquãdo. Et nõ inuenie/
tes eũ pmo die reuerſionis in domum.re/
uerſi ſunt in irl̃m ſcdo die.requirebãt euʒ
tertio die.ſm gloſam. Alij dicũt ꝙ venien
tes domũ prima die de irl̃m querebãt eũ
inter cognatos ⁊ notos ſecũda die.et non
inuenientes eum reuerſi ſunt in hieruſa/
lem ⁊ querebãt eum tertia die. Sed mo/
dica eſt in h̃ differentia. Lira dicit. Q re/
uerſi domũ querebãt ſeq̃nti die ⁊ nõ inue
niẽtes eũ ibi.reuerſi ſũt tertia die irl̃m et
querebãt eũ q̃rta die. ⁊ tunc inuenerunt.

¶ B Et h̃ ſunt tria documẽta moralia.
Primũ eſt vt nõ ſolũ pcepta leg̃ diuine ex
preſſa ſʒ etiã ↄſuetudĩes laudabiles ſen/
orũ nr̃oꝝ obſeruem⁹ exẽplo parentũ xp̃i q̃
ſm ↄſuetudinẽ diei feſti aſcendebãt ĩ tem/
plũ. Et h̃ idõ ne ſociale bonũ turbet̃ quia
diſſimilitudo oĩs diſcors eſt.vt dic̃ Hugo
Vñ dicit Aug⁹.li.iij.de doctrina xp̃iana.
Quiſq̃s ſic vtit̃ reb⁹ exteriorib⁹ vt metas
ↄſuetudinis bonoꝝ inter q̃s v̄ſat̃ excedat

aut aliquid. aut flagitioſus eſt. Et idē di/
cit Thomas ſecūda ſecunde. q. clxix. ar. j.
Intantū aūt ſeruanda eſt bona conſuetu
do vt nullus eſtimet ſine ea leges q̄ntum/
cūqꝫ ſalubres diu poſſe ſubſiſtere. Nam ſi
cut dicit Robertus holgot ſup libꝛ. Sa/
pientie. c. xviij. Et ad faciendū homines
virtuoſos nō ſufficit ſolus ſermo legum
ꝑſuaſiuus cū multi iuuenes et alij ꝓterui
etiam metu penarū legalium a malis nō
poſſunt retrahi. Et ideo requiritur bona
conſuetudo que paulatim exterminat in/
clinationē paſſionis ad vicium. Vnd̄ ipſe
dicit ꝙ poſito ꝙ aliqui habeant virtutes
ex inclinatione diſpoſitionis naturalis vt
bene complexionati. alij ex doctrina ꝑ ex/
ercitiū ſtudij. non ſufficit niſi aſſit conſue/
tudo ꝑ quam ipē appetitus inclinet̄ ad bo/
num. Habet em̄ cōſuetudo quandā vim
et violentiā inclinantē ad bonum. Et ex h̄
patet ꝙ ad bonitatē morum requirit̄ bōa
conſuetudo. Que quidē cōſuetudo ſicut
⁊ lex antiqua nō eſt aliqualiter ſine maxīa
⁊ euidentiſſima cauſa mutanda. Nam ſm̄
phm̄. ij. politicoꝝ. nullo modo expedit ci/
uitati vt faciliter mutet et abroget antiq̄s
leges ⁊ ꝯſuetudines. quia hoc eſt induce/
re homines ad obediendū legibꝫ. et ꝑ con
ſequens mutare eas eſt inducere ad ꝯtem
nendum eas. ⁊ ſic ad debilitandū ⁊ deſtru
endum eaſdem. Et ideo dicit Holgot ibi/
dem. ꝙ melius eſt ſinere quoſdā paruos
errores modicos ⁊ leues q̄ꝫ ſoluere leges
antiquas. Hec ille. Secundū documen/
tum eſt parentibꝫ vt aſſuefaciant pueros
ſuos ex iuuentute ad diuinū cultum ⁊ bo
nos mores. Unde Treñ. iij. c. Bonū eſt
viro cum portauerit iugum ab adoleſcen
tia ſua. Et Hieronim⁹ epl'a. lxxix. ponit
exempla de brutis animalibꝫ qualiter nō
niſi a iuuentute ſua poſſunt domari. et de
arbuſtulis quaꝝ arbores flecti poſſūt nō
niſi in iuuentute. Unde prouerbium eſt ꝙ
canis inueteratus neſcit ire vinculat⁹ vel
cathenatus. Hinc Seneca dicit d̄ ſe epl'a
lxiij. Ante ſenectutē oraui vt bene viue/
rem in ſenectute curaui vt bene morerer.
Hinc Salomon cōſulit Eccs. xj. Mane
ſemina ſemen tuū. Et Eccl. xxv. Que i iu
uentute non congregaſti. quō in ſenectute
inuenies. Et beatus Aug⁹. ſup Johannē
omel'. xxiij. reddit horum rationē natura/
lē dicens. Et memoria iuuenū eſt q̄ſi theſ/
aurus in quē quicq̄d poſuerit in ſeniū cō
ſeruant. Seneca etiā dat ſecundā ratiōē
Epl'a centeſimatertia dicēs. Et iuuentus
hominis eſt etas optima. ⁊ ſic ad benefa/
ciendū magis oportuna apta et congrua
Dat et idem Seneca aliā rationē tertiam
quia illa etas eſt fortiſſima q̄ntū ad inge
nium ⁊ vires corporis. Epl'a. xxxvij. Et
epl'a. xcij. Non eſt igitur ſpectandum bene
operari vſqꝫ in ſeniū. quia ſm̄ Grego. li. j.
omeliaꝝ. omel'. j. illa etas eſt per oīa mi/
ſera. Et hoc ſicut dicit Tulius libro d̄ ſe/
nectute, ꝓpter tria. quia reuocat a rebꝫ āgē/
dis ⁊ quia corpus facit infirmū ⁊ omnibꝫ
voluptatibꝫ priuat ⁊ nō procul eſt a morte
D q̄ꝫ multi ſenes dicunt illud Job. xxix.
Quis mihi det vt ſim iuxta dies priſtinos
Nunc derident me iuuenes pauci tēꝑis
Iſta deberent aduertere parentes filios
aut filias habentes q̄ꝫ grauiter peccāt aſ/
ſuefacientes eos a puericia ipoꝝ ad malū
ad vanitates ſeculi. ad coreas. ad ludos.
ad ſpectacula. ad houiſationes. Quos eti
am poſtea in ſenio retrahere non poſſunt.
Iuxta illud. Quod puer aſſueſcit dū vult
dimittere neſcit. Talibus chriſtus cōmi/
natur in die iudicij ve fletum et planctum
dicens illud Luce. xxiij. Filie hieruſalem
nolite flere ſup me. ſcilꝫ pro eo ꝙ vos con/
demno iuſte. ſed ſuper vos et filios vr̄os
flete. quos ſcꝫ ſic docuiſtis peccare. Ter/
tium documentum eſt vt dies feſtos iuxta
preceptum diuinum in omni puritate et
deuotione mentis celebrem⁹ exemplo xp̄i
Marie et Joſeph. qui fuerunt omni pu/
ritate et innocentia preclari. Tales enim
debent eſſe chriſtiani in feſtiuitatibꝫ vt ſint
abſqꝫ peccato mortali. Alias enim totum
erit deo odibile quicquid ab eis fuerit in
peccato mortali tūc factum. Unde multꝫ
cōminatur dominus illud Malachie. ij.
Diſpergam ſuper vultum veſtrū ſtercus
ſolēnitatum veſtrarum. Et Iſa. j. Solen
nitates veſtras odiuit anima mea. Treñ.
pmo. Viderunt eam hoſtes et deriſerunt
ſabbata ſua. Amos. v. Odi et proieci feſti
uitates veſtras dicit domin⁹. Ecce quo/
modo deus vocat tales ſolennitates ſter/
cora et abominationes. Tribus autē
peccatis ſolēnitates noſtre viciātur ⁊ pol/
luuntur. Primo ꝑ ineptā leticiā. De qua

dicit Aug⁹. in li. de. x. cordis. Qr melius fa/
ceret aliqs in agro ſuo aliqd vtile qꝫ i tea/
tro ſolacioſus exiſteret. ⁊ melius femie co/
rū die ſabbati lanā facerēt qꝫ in feſtis tur/
piter ſaltarēt. Unde de ꝯſe. diſt. j. Qui die.
dicit ꝙ q̄ die dn̄ico ꝑtermiſſo diuino offi/
cio ad ſpectacula vadit excōmunicetur.
Scḋo ꝑ gulam. de qua dicit in ep̄la Hie/
ronim⁹ ad Euſtochiū. Ualde abſurdū eſt
nimia ſaturitate velle honorare martirem
quē ſcim⁹ deo placuiſſe ieiunijs. Tertio ꝑ
ſuperbiā. homines eñ in feſtis magis or/
nanᷦ exterius ⁊ ꝑ ꝯſequēs mutuo ad pec/
catū ſe prouocant. Unde qſi in figura hu
ius Dyna filia Jacob cū egreſſa eſſꝫ vt vi
deret mulieres regionis illius a Sichen
filio Emor euei ꝑncipis terre Sichimita
rū corrupta eſt. Gen̄. xxxiiij. Dicit aūt ibi/
dem magiſter in ſcolaſtica hiſtoria p⁹ Jo/
ſephū ꝙ tūc erat ſolēnitas Sichimitis in
qua Dyna ſola tranſiuit ad vrbem emptu
ra ornamenta puincialiū mulierꝫ. Ecce
ꝓpter ornamenta ſupbie Dyna in feſto ꝑ/
didit caſtitatem. Contra iſta tria neceſſa/
ria ſunt alia tria ad bene feſtiuandū. Oc/
cupatio circa licita ſalutaria ⁊ diuina. Uñ
ſi deſinas ab om̄ibus ſecularibꝫ et nichil
mundanū geras ſed ſpūalibꝫ operibꝫ va/
ces. hec eſt obſeruatio ſabbati chriſtiani.
inqͭt Orig. ſup Exo. Omel. xix. Secun/
dum eſt corporis afflictio. Unde Leuiti.
xxiij. dr̄ Affligetiſqꝫ animas veſtras in eo.
Et itez. Om̄is anima que nō fuerit afflic/
ta die hoc. peribit ď populo meo. Moran/
ter dicit. anima. Quia iſta afflictio dꝫ pro/
cedere ex deuotione anime interioris affe
ctus per pietatem ad deū nō per exterio/
rem tm̄ oſtentationē vt in ypocritis qui ie
iunant vt videantur ab hominibꝫ Math.
vj. Tertiū eſt humilis et deuota oratio. q̄
cōſiſtit in mentis ad deū erectione. De q̄
dicit Greg. in regiſtro. Die dominico a la
bore terreno ceſſandū eſt. atqꝫ om̄ino ora/
tionibꝫ inſiſtendū. vt quicqd negligentie ꝑ
ſex dies agitur. ꝑ diem reſurrectionis do/
minice expietur. ¶ C ¶

¶ **Dixi ſecundo** ꝙ in ſecunda parte h⁹ euā/
gelij deſcribiᷦ inuentio xp̄i. Unde ſequiᷦ.
Factū eſt aūt poſt triduū inuenerunt illū
in templo. Determinantur hic plura circa
iſtam inuentionem. Primo temp⁹. Se/
cūdo locus. Tertio actus. Uñ dicit. Fa/
ctū eſt poſt triduū. i. quarto die. ſm̄ Hugo
nē. inuenerūt illū in templo. id eſt. in atrio
templi. nō in theatro vel foro vel ludo vbi
laſciui iuuenes inueniri ſolent. ſed in loco
oratiōi et doctrine ſacre deputato. In me
dio doctorꝝ. Glo. pro reuerentia q̄ emine/
bat ſm̄ Hugo. Uel vt melius poſſet oēs
audire. ſm̄ Liram. et cꝫ eis melius con/
ferre. Audientē illos et interrogantē. Pri
us audientē. poſtea interrogantez. Iuxta
illud ſapientis. Priuſqꝫ audieris nō reſpō
deas. Eccī. xj. Stupebant aūt qui audie/
bant eum ſuper prudentia et reſpōſis ei⁹.
Stupor ſm̄ Johannē damaſcenū eſt ex
incōſueta ymaginatiōe. Unde quia iudei
talem puerū nunqꝫ audierant ſtupebant.
Et hoc ꝓpter tria. Primo quia mira et oc/
culta miſteria de chriſti aduentu et de re/
dēptione generis humani proferebat diſ/
currens ꝑ ſcripturas eorū. Unde de ipſo
poteſt dici illud Job. xxviij. Occulta pro/
duxit in lucem. Secūdo quia iuuenilem
etatem ꝑtendebat de qua ſapientia antiq̄/
rum procedebat. Job. xij. In antiquis eſt
ſapientia. Tertio quia hunc nunqꝫ ab ali/
quo per exercitiū exteri⁹ didiciſſe cogno/
uerant. Uñ Joh. vij. dixerūt poſtea. Quo
hic litteras ſcit cum nō didicerit. Super
quo aūt ſtupebant ſequiᷦ. Sup pruden/
tia ſcꝫ interrogandi. Et reſponſis ad que/
ſtiones propoſitas ꝑ xp̄m datis. Et i hoc
vtrāqꝫ naturaꝫ chriſtus oſtendebat ſcḋm
Chriſoſtomū et Bedam. humanā. qꝛ hu/
militer audiebat. diuinā. quia ſubtiliter re
ſpōdebat. Et vidētes ammirati ſunt. Glo.
Maria ⁊ Joſeph. ⁊ mlt̄i alij. Et dixit ma
ter eius ad illū. Mater dixit nō Joſeph.
qui ſm̄ Liraꝫ non audebat eum arguere.
ſciens ip̄m dei filiū. ſed mater ex maxia di
lectione excellēs quia verus amor domi/
niū neſcit. dixit ad eū Fili qd feciſti nobis
ſic. vt remaneres nobis ignorantibꝫ. Nō
increpat eū virgo fidelis. ſed querit vt alij
doceanᷦ. ſm̄ gloſam. Ecce ego et pater tu⁹
dolentes querebam⁹ ⁊c. ſcꝫ ď abſentia tua
que nobis eſt duriſſima. Sed heu multi
hodie dolent de amiſſione caprarꝝ plus qꝫ
filiorꝝ. Sed q̄re dolebāt. Nūqd quia cre/
debant periſſe xp̄m ꝙ nō eſt dicendꝫ. cū
virgo ⁊ Joſeph credebāt eū dei filiū. Glo.
Primo dicit ideo. qꝛ timebāt ne Archela⁹

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aliquid in xp̄m attemptaſſet ⁊ ne ipſi fuiſ/
ſent occaſio mortis xp̄i. Secūdo ſm̄ Ori/
genē. quia timebant ne ſic cito rediſſet in
celum. Tertio ſm̄ Grego. q2 maternis af
fecta viſceribꝫ cū lamentis inquiſitōez do
loroſam oſtendebat. Sed xp̄s reſpondet
corrigēdo matris dicta. Et quid eſt ꝙ me
querebatis. ſcꝫ inter cognatos ⁊ ꝯſangui/
neos. i. quid in cauſa eſt vl' ꝓpter quid hoc
feciſtis. An neſciebatis. q. d. Scio q2 ſcie/
batis quia in his locis templo ⁊ negocijs
ſiue operibꝫ que patris mei ſunt. ſcilꝫ cele
ſtis non Joſeph putatiui. ſed dei. oportet
me eſſe. Sicut em̄ ad prēm ita ad filiū cu/
ra templi ꝑtinet. inquit h̄ Beda. Et ipſi. i.
circūſtantes ſcribe ⁊ ſcolares nō intellexe/
rūt verbū hoc quod locutus eſt ad illos. i.
Joſeph et Maria. quid vellet innuere ꝑ
hoc verbum. cū tn̄ vellet dicere ꝙ cura tē/
p'i et ſp̄ūaliū gubernatio equaliter ad euꝫ
cum patre ꝑtineret. ſm̄ Bedam Joh̄. xvij.
Om̄ia mea tua ſūt ⁊ tua mea (D) Mora
1 liter hic ſunt tria documēta. Primū eſt vt
in om̄ibꝫ noſtris actionibꝫ medium tenea
mus ſi volumus amiſſam ſepius gratiaꝫ
inuenire exemplo parentū xp̄i. qui nō niſi
in medio doctoꝝ xp̄m inuenerūt. Hoc au
tem mediū eſt virtutis nō loci. quelibet eī
virtus habet duo vicia. vnū ſuperabūdā/
tie aliud defectus. vt liberalitas prodiga/
litatem ⁊ auariciā. Prodigus dat vbi nō
debet. Auarus nō dat vbi debet. In me/
dio iſtoꝝ eſt liberalis qui dat vbi debet. et
nō dat vbi nō debet. ⁊ ſic de alijs. In ſig/
num huius xp̄s legit̄ ſepius in medio ha/
bitaſſe. vnde in medio hyemis natus eſt.
In medio veris ꝯceptus. in medio noctis
natus. In diuerſorio que eſt media domꝰ
inter duos parietes locatꝰ. In medio bo
uis ⁊ aſini poſitus. In medio doctoꝝ hic
In medio latronū in cruce. In medio di/
ſcipuloꝝ poſt reſurrectionē. Unde ip̄e eſt
mediator dei et hominū. j. Thimo. ij. Se/
2 cundū documentū eſt vt in acquirēdo ſci/
entiā ſalutis prius audiamꝰ ꝙ̄ loquamur
vel doceamꝰ. Unde xp̄s h̄ prius audiuit
poſtea interrogauit. Hinc Salomon ait
Eccī. xviij. Antequā loquaris diſce. Et ꝓ/
uerbioꝝ. xviij. Qui prius reſpondet ꝙ̄ au
diat ſtultū ſe eſſe demōſtrat. Et idō Eccs
iij. ponit̄ regula om̄i loqui volenti cum dr̄
Tempus tacendi tempus loquēdi. prius
dicit tempus tacendi eſſe obſeruandum.
Unde Hieronimꝰ refert ſup Eccleſiaſtē ī
originali Q2 diſciplina pitagoricoꝝ erat
tacendo ꝑ ꝗnqueniū ⁊ poſtea eruditos lo
qui. vt diſcamꝰ et nos loqui prius ⁊ poſtea
ad loquendū ora referemꝰ. Unde Grego.
ſuper Ezechielē Omel'. x. dicit. Jlle loqui
veraciter nouit ꝗ priuſ bene tacere didicit
Et ad idem in paſtorali libro. ij. cap̄. xiij. et
xvj. Similiter Hieronimꝰ ep̄la. lviij. pre/
ſcindēda eſt lingua vt que loqui neſcit di/
ſcat vel ſaltem tacere. Eſt aūt tacendū qn̄/
ꝙ̄ ꝓpter plura. Primo ꝓpter ſignum ſapiē/
tie. Unde Eccī. xx. dr̄. Eſt tacens ꝗ inue/
nitur ſapiens. et eſt odibilis ꝗ procax ē ad
loquendū. Scd̄o ꝓpter inſolentiā audito/
rum Eccī. xxxij. Ubi nō eſt auditus non
effundas ſermonē. Unde Macrobiꝰ li. j.
Saturnaliū. ca. j. Cum Socrates ī quo
dam cōuiuio ad loquēdū hortaret̄. reſpō/
dit. Que p̄ns locus et tempꝰ exigit ego nō
calleo. ⁊ que ego calleo nec locus nec tem/
pus callet p̄ns. Calleo idem eſt ꝙ̄d ſubtili
ter ſapio vel intelligo. ſm̄ Katholicon.
Tertio tacendū eſt ad intelligenduꝫ dicta
ꝓpoſita. Unde Hieronimꝰ de ſe dicit ep̄la
ij. Q2 voce prompturus eram. mēte prius
pingebā. Quarto tacendū eſt ꝓpter aſſiſtē/
tium honorē Eccī. vij. Noli eſſe verboſus
in medio preſbyteroꝝ. Et Eccī. xxxij. Au/
di tacens et ꝓ reuerentia accedet tibi bōa
gr̄a. Et ſequit̄. Adoleſcens loquere vix in
tua cauſa Quinto tacenduꝫ eſt ꝓpter peri/
culi maioris vitationē. Un̄ ꝓpha. Auditui
meo dabis gaudiū. Sup ꝗ Augꝰ. omelia
lvij. dicit. Tutius aliqn̄ audit̄ veritas ꝙ̄ ꝑ
dicat̄. Quia in primo humilitas cuſtodit̄.
In ſecūdo vix nō ſurripit quantulacūqꝫ
iactātia. Et eſt h̄ ſpeciale documentū om/
nibꝫ p̄latis ꝗ prius debēt audire in ſtudio
ſacrā ſcripturā ꝙ̄ alijs predicare. Ne tūc
querant diſcere qn̄ debent alios docere.
xxxvj. diſt. §. Ecce. Unde Dauid prius ex
gratia ſp̄ūſſancti donū percepit poſtea gu
bernationē regni aſſecutꝰ eſt. ij. Regū. xxij.
Et dn̄s prius poſuit verba ſua in ore Je/
remie. poſtea conſtituit eum ſup gentes et
regna. Hiere. j. Sic xp̄s prius ap'los do/
cuit. poſtea ad predicandū miſit. Et ō hoc
Bernardus ſup cantica ſer. xviij. circa ꝓn
cipiū. Et patet ex his ꝙ nullus habꝫ excu
ſationeꝫ addiſcēdo ⁊ ſtudēdo ab alijs ex ꝗ

videt xp̄m audiſſe q̄ tñ fuit fons ſapientie
x̄tus ꝛ ſapientia dei pr̄is. vt dicit Beda h̄
Unde Auguſtinus de ſe dicit. Ego ſenex
et epiſcopus tot annorum a iuuene et col/
lega meo nondum anniculo paratus ſum
edoceri xxiiij.q.iij. Si habes. Et canon
xxxviij.diſt.dicit. Nullꝰ propt̄ obprobriū
ſenectutis vel nobilitatis a paruulis eru/
ditis ꝛ minimis ſi q̄d forte eſt vtilitatis inq̄
rere negligat. Tertium documentū eſt pa
rentibꝫ vt filios ſuos ymo et ſubditos ex
amore nō ex odio corrigāt exemplo beate
virginis dicentis h̄. Fili q̄d feciſti nobis.
Fili dicit. nō nequā. nō maledicte. non fa/
tue. nō q̄d peius ē ſeu eſt dyabole. Unde
canon dicit. xlv. diſtinc. Cum beatus. q̄ le
uiter caſtigatus reuerentiam exhibebit
caſtiganti. Et eſt dictum Senece. aſpe/
ritatis aūt nimie increpatio nec correctio
nem recipit nec ſalutem. Et gloſa ibidem
dicit q̄ ex q̄ p̄latus nō ſeruat reuerentiam
ſubdito nec ſubditus tenet ſibi ſeruare eā
e conuerſo. xc. diſt. eſto. xxij. q. v. de forma.
Uerūtamen p̄ grauioribꝫ delictis licitum
eſt corrigere etiā v̄ga filios. Prouer. xxiij.
Percute filiū v̄ga ꝛ animā eius liberabis
a morte. Hoc fecit beatus Benedictus q̄
demoniacū quē p̄cibꝫ curare non poterat
correctione fugauit. Sic xp̄s maleverſan
tes in templo flagellauit Marci vndeci/
mo. et Mathei. xxi. Et apoſtolus tradidit
hominē ſathane corporaliter vexandum. i.
Cor. vi.

Dixi tertio q̄ in vltima parte
huius euāgelij tā/
gitur xp̄i ſubiectio. Unde ſequit. Et deſcē
dit cum illis. ſcꝫ Maria ꝛ Joſeph ꝛ venit
Nazareth vbi erat domiciliū Joſeph. vbi
etiā xp̄s conceptus eſt. et ibi oſtendit etiā
hodie fons de quo xp̄us aquā hauriebat
Et erat ſubditꝰ ill. Bern. Quis q̄bꝫ. deus
hominibꝫ. Et mr̄ conſeruabat oīa v̄ba hec
in archa memorie. conferēs ea in corde ſuo.
q̄uo vicꝫ p̄hetie implebāt de xp̄o que oīa
poſtea ap̄lis declarauit. vt dicit Piero. in
ſermōe de aſſumptōe. Et hec collatio erat
ei delectabil. Puer aūt p̄ficiebat etate. hoc
verꝫ eſt. q̄ creſcebat q̄ntū ad augmentum
corporalis q̄ntitatis. de infantia ad puerici
am. et vlterius p̄ficiēdo vt dicit Grego. et
ſapientia et grā. Glo. nō p̄ augmentū ſꝫ p̄
exercitiū. hoc eſt tm̄ dicere. q̄ xp̄s nō pro/
fecit in maiori ſapiā et grā q̄ꝫ habuit ab in
ſtanti conceptiōis ſue. ſed hm̄ illā ſapientiaꝫ
ꝛ grāꝫ exercuit coram alijs. ꝛ ita in effectu
q̄ntū ad oſtenſionē magꝰ apparebat illa ſa
pientia ſm̄ q̄d ille creſcebat. ꝛ ſm̄ q̄ ille vo
lebat ſic. p̄ficit ſol in luce cum plurima illu
minat Apud deū ꝛ apud homies. i. ad lau
dē dei ꝛ honorē ꝛ ad vtilitateꝫ hominum.
Roꝫ. xij. Prouidētes bona. nō tm̄ coram
deo ſꝫ etiā corā hominibꝫ. Hic dat forma
humilitatis oīibꝫ ſapientibꝫ q̄ videntes
filiū dei ſic humiliatū parentibꝫ. ꝛ ipi non
dedignent humiliari ꝛ obedire ſuis parē/
tibꝫ. et ſi non carnalibꝫ ſaltē ſpūalibꝫ. vt di/
cit Beda. Unde Augꝰ. in libro ꝛ ope mo/
nachoꝫ dicit contra q̄ſdam. Quid iniquius
q̄ꝫ velle ſibi obtemperari a minoribus et
nolle obtempare maioribus. Unde recte
obedientia victimis preponit. Quia p̄ vi/
ctimas aliena caro. p̄ obedientiaꝫ p̄pria vo
luntas immolatur. inquit Grego. xxxv. li.
moral. tractans illud. i. Regū. xv. Melior
eſt obedientia q̄ꝫ victima. Et Bernardus
de noua militia dicit. q̄ nec ſtudium bone
actionis. nec ocium ſancte cōtemplatiōis
vt lucerna penitentis extra obedientiā eē
poterunt. propter quod ideꝫ Bernardus
arguit ſuperbos ſermone. xix. ſuper canti/
ca dicens. Non legiſtis quam formā obe/
diendi puer ih̄s tradiderit. Nā cū reman
ſiſſet in hieruſalem et dixiſſet. In his que
patris mei ſunt oportet me eſſe. nō acqui/
eſcentibꝫ parentibꝫ eius. ſequi illos in Na
zareth non deſpexit magiſter diſcipulos.
deus homines. verbū et ſapientia fabrꝫ
et feminam. Quid etiam addit ſcriptura.
Erat inquit ſubditus illis. Quouſqꝫ ſapi
entes eſtis in oculis veſtris. deus ſe mor/
talibus tradit ꝛ ſubdit. et vos in vijs ve/
ſtris adhuc ambulatis. Hec ille.

Hic occurrūt tria dubia textualia. Pri
mū eſt de etate chriſti. Secundum eſt de
plenitudine gratie. Tertiū de plenitudie
ſapientie ipſius. Primū dubium eſt qua/
re chriſtus in etate duodecim annorū vo/
luit archana ſapientie ſue demonſtrare.
Et reſpondetur breuiter q̄ hoc ideo. quia
iſte numerus tam in veteri q̄ꝫ in noua le/
ge multis eſt miſterijs conſecratus. Nam
in veteri teſtamento duodecim erant pa/
triarche magni. filij Jacob. q̄ totū cultum
diuinū p̄ mundū dilatauerūt Gen. et i no

no teſtamẽto duodecim apoſtoli q̄ p̄dica/
tione ſua fidem xpi p orbem terrarũ diffu/
derũt. vt Luce. Item in veteri teſtamẽto
duodecim fontes in helym erant. Exodi.
Et in nouo duodecim cophini ex ſatura/
tione turbarũ p xp̄m aplico miſterio colle/
cti. vt Math. xiiij. In veteri teſtamẽto. xij.
erãt boues ꝛ. xij. leones ex p̄cepto dñi p ſa
lomonẽ in templo facti. Et in nouo teſta/
mento. xij. iudices p xp̄m in duodecim ſe/
dibꝫ electi. vt Math. xviij. et multa ſilia.
Quia ergo iſte numerꝰ eſt pfectus. cõſtitu/
tus vicz ex duobꝫ ſenarijs. qui eſt numerꝰ
pfectus. ideo chriſto dedicatur ad ſignifi/
candum in nobis duodenariã pfectionẽz
ſcz decem p̄ceptorũ et duplicis charitatis.
dei et primi. Ad ſecundũ dubiũ de pleni/
tudine grẽ tria ſunt conſideranda ſcilicet
an chriſtus habuit plenitudinẽ grẽ. Se/
cundo an illa gr̃a fuit infinita. Tertio an
illa gr̃a potuit augmentari. Dico ergo pri
mo ſm Thomã ſup. iij. Sententiarũ diſt.
xiij. Q plenitudo grẽ eſt triplex ſcz ſuffici/
entie. vt in ſanctis omnibꝫ in quibꝫ eſt gra
tia ſufficiens ad omnes virtutes ꝛ expul/
ſionem omniũ peccatorũ. Secũda ẽ pleni
tudo copie ſicut in tota eccleſia. quia nul/
la gratia ei deeſt que non ſit in aliquo eiuſ
membro. Tertia eſt plenitudo ſingularis
prerogatiue que fuit in beata virgine per
quã ꝛ peccatum et potentia peccandi etiã
venialiter tollitur. Sed preter has pleni
tudines eſt plenitudo gratie chriſti ꝓpter
gratiam vnionis. qua ſumme deo vnitur
quia in vnitate perſone et ꝓpter gratiam
capitis non ſolum habuit gratiã ſufficien
tem yno ĩ om̃es effudit eam abũde. Ita
vt etiam faceret aliquos per miniſterium
ad gratiam inducentes. per quem modũ
caput influit corpori. et facit q̄ aliqua mẽ/
bra etiaz alijs mẽbris aliquo modo influ/
ant. Et etiam plenitudo gratie ſingularis
inquantũ habuit gratiã que ipſum perfi/
ciebat quantũ ad omnes virtutes et om/
nes virtutum vſus. et quantum ad omnẽ
effectum gratie. Ad ſecundũ aũt dicendũ
q̄ gratia dei fuit infinita quantũ ad eſſen/
tiam ſicut quelibet alia creatura. Sed ta
men tribus modis potuit dici infinita.
Primo ex cõiunctiõe ad diuinitatẽ in q̄n/
tum vnus xpi actus eſt et a diuitate et ab
anima gratia informata. Secundo quo

ad ipſam rõnem gratie quiã om̃is rõ gra/
tie q̄ntum ad omnẽ eius effectum fuit in
chriſto. nec fuit eius gr̃a finita vel limitata
ad aliquẽ effectũ determinatũ grẽ. ſed om
nem modũ. omnẽ gradum gratie habuit.
Tertio quantũ ad effectũ. quia per gratiã
quã habuit xp̄s potuit in infinitos opera
ri redemptionẽ. Et per hoc patet ad terti/
um q̄ etiã gr̃a xpi a principio fuit fini vlti/
mo vnita quaſi ſuo termino. q̄ñ autez res
in ſuo termino eſt tunc poſſibilitas tota ẽ
et capacitas impleta. quare gratia ſua au/
gmentari nõ potuit. Q ergo h̄ dr̃ proficie
bat gr̃a. intelligendũ eſt nõ ĩ re ſed ſm ma
nifeſtationẽ in alijs. vt dicit gloſa et Hor/
ra et Lira. Ad tertium dubium de pleni/
tudine ſciẽtie chriſti tria dico ſm Thomã
ſuper tertio Sententiarũ diſt. xiiij. Primo
q̄ in chriſto fuit ſcientia creata. Ratio ſm
ip̄m quia talis ſcientia ptinet ad pfectionẽ
nature humane. Secudo dico q̄ chriſtꝰ
per ſapientiã ſuã cognouit om̃ia que ſunt
vel aliq̄ñ fuerũt vel aliq̄ñ erũt. qꝛ alias nõ
fuiſſet in aĩa om̃iquaq̄ pfectꝰ. Verũtamẽ
dicit Thomas q̄ eorũ que nec ſunt nec fue
rũt nec erũt. que tñ deꝰ pt facere. ſcia taliũ
xp̄o nõ ineſt. Quia anima xpi om̃ipotẽtiã
dei nõ comprehendit. Tertio dico q̄ xp̄s
profecit aliquo mõ in ſcia ꝛ aliq̄ modo nõ.
Proficere eñ in ſcia ꝯuenit tripliciter vel
ſm eſſentiã vel ſm experientiaz. Primo mõ
nõ creuit. qꝛ ab inſtãti conceptiõis aĩa xpi
pfectiſſima fuit in ſapia. Sz ſc̄do mõ cre/
uit ꝛ pfecit inq̄ntũ ea q̄ certiſſima nouit et
ſciebat experimẽtalr̃ didicit. Et talis ſcia ali
cui acq̄rit q̄ñ rẽ videt p̄ñtem ſenſibilr̃ q̄n/
tũcunq̄ pfectã demõſtratõez de ea p̄us vi/
derit. Et tanta de iſtis.

Dñica infra octauas Epiphanie. II
Sermo. XVII

Poſt triduũ inue

nerũt eũ in tẽplo. Luc. ij. Gloſuz
vas ꝛ organũ ſpũſſcti magrꝰ pr̃
Augꝰ. oñdens magnitudinẽ ꝛ ſufficiẽtiaz
diuine bonitatis cũctis hominibꝫ impen/
ſam. ſuper Iohannez ſermone. xix. ſic ait.
Deus totum tibi eſt. Si eſuris. panis eſt.
Si ſitis aqua tibi eſt. Si in tenebris es.
lumẽ eſt. Si nudus es ĩ moralitate. veſtꝭ
tibi eſt. Hec ille. Vult dicere q̄ deus om/
nem ſufficientiam noſtram habet in ſe.

Sicut ait aplus. Sufficientia noſtra ex
deo eſt. ij. Cor. iij. Merito itaqȝ inuenien
dus eſt a nobis. eo ꝙ omnia bona nobis
pariter cum illo veniũt Sapientie. vij. Et
ſapientia dei que filius ſuus eſt dicit Qui
me inuenerit inueniet vitam et hauriet ſa
lutem a domino Prouerbioꝝ. viij. Verũ
tamen quia multi et diuerſi diuerſimode
hanc ſapientiam querũt. nec tamen inue/
niunt ꝓpter defectũ loci et temporis. ideo
chriſtꝰ veniens in mundũ volens in ſe pre
figurare modum ſue inuentionis ſpũalis
nõ niſi poſt triduũ a parentibus ſe permi
ſit in templo inuenire. ſicut dicit noſtrum
thema. In quibꝫ verbis tria circa acquiſi
tionem gratie diuine tanguntᷣ. Primo nã
qȝ deſcribitᷣ inueniendi tempus. quia poſt
triduũ. Secũdo inuentionis actus. qꝛ in
uenerũt. Tertio aptus locꝰ. qꝛ in templo.

A

Dixi primo ꝙ circa acqͥſitio
nem diuine gra
tie tangitur inueniendi tempus. quia poſt
triduum. Iſtud triduum figuratur per il/
lud Exod. de quo dicitᷣ. Filij iſrahel volẽ
tes exire egyptũ dicebant Pharaoni. Vi/
am triũ dierum itineris ibimus ad ſacri/
ficandum domino deo noſtro. Spiritua
liter ſm Orig. Omelia. iij. ſuper Exo. Nõ
vult Moyſes vt ſeruiat populus in egy/
pto domino ſed vt exeat egiptum in deſer
tum et ibi ſeruiat domino. hoc eſt ſine du
bio. quia donec quis in tenebroſis ſeculi
actibus manet et in negociorũ obſcurita/
te verſatur nõ poteſt ſeruire domino. Nõ
enĩ poteſt ſeruire deo et mãmone. Exeun
dum eſt ergo de Egypto. relinquendus
eſt mundus. Relinquendus dico non lo/
co ſed animo. nõ itinere proficiſcendo ſed
fide proficiendo. Audi hec eadem Iohã/
nem dicentẽ. Filioli nolite diligere mun/
dum neqȝ ea que in mũdo ſunt. Nã omne
ꝗd in mũdo eſt. aut eſt deſiderium carnis
aut deſideriũ oculorum. aut ſupbia vite.
Quo aũt iubet ꝓficiſci ex egipto. ſequitur
Viam inqͣt triũ dieꝝ ibimꝰ in heremum.
Que eſt via triũ dieꝝ que nobis incedẽda
eſt vt exeũtes de egypto ꝑuenire poſſimꝰ
ad locũ in quo imolare debeamꝰ. Ego viam
illũ intelligo q̃ dixit. Ego ſum via veritas
ꝛ vita. Hec via tribꝫ diebꝫ nobis incedẽda
eſt. Qui enĩ confeſſus fuerit in ore ſuo do

minũ ihũm xp̃m ꝛ crediderit in corde ſuo
ꝙ deus illũ ſuſcitauit a mortuis tertia die
ſaluus erit. Hec ergo eſt tridui via ꝑ quã
perueniẗ ad locum in quo domino immo
letur et reddatur ſacrificium laudis. Hoc
quantũ ad miſticũ intellectũ. Si ꝟo etiã
moralẽ q̃ nobis perutilis eſt requiramus
locum. Iter tridui de egypto ꝓficiſcimur
ſi ita nos ab omni inquinamẽto corporis
et anime ꝛ ſpũs conſeruemꝰ. vt quẽadmo/
dum dixit apoſtolus. integer ſpũs et aĩa
et corpus noſtrum ſeruetur in diem domi
ni noſtri ihũ chriſti. Tridui iter proficiſci/
mur de egypto. ſi rationalem. naturalem.
moralem ſapientiã. de rebus mundialibꝫ
auferentes ad ſtatuta diuina conuertimꝰ.
Tridui iter proficiſcimur de egipto ſi pu/
rificãtes in nobis dicta facta vel cogitata
ſpiritualia opera ĩ nobis cõpleamꝰ. Tria
enĩ ſunt hec ꝑ que homĩes peccare poſſũt
Efficiamur mũdi corde. vt poſſimus deũ
videre. Hec Origeñ. Quomõ aũt diabo/
lus impedit iſtã viã tridui ĩ nobis. oñdit
idem ibidem dicẽs. Dum populus dei de
egipto vellet exire. dicebat Pharao. Non
longe abeatis. Non vult lõge a ſe fieri po/
pulum dei dyabolus. Vult enĩ et ſi nõ fa/
cto. ſaltem ſermone peccare. Et ſi nõ in ſer
mone. ſaltem cogitatione delinquere. Nõ
vult vt a ſe totũ triduũ ꝓficiſcantᷣ. vult in
nobis vel vnũ ſuũ diẽ habere. in alijs du/
os. in alijs totũ triduũ ipſe poſſidet. Sed
illi beati qui integrum ab eo triduum ſe/
cedunt. et nullam in eis ſuam poſſidet diẽ
Hec ille. Poſſumꝰ aũt breuiter colligere ꝛ
alio ſenſu iſtud triduũ intelligere. vt pͥma
dies ſit pudor pro cõmiſſis Secunda do
lor pro bonis amiſſis. Tertia dies amor
deſiderij pro bonis promiſſis. Prima di/
es pro malis cõmiſſis inducit nos vt co/
gitemus quid fecimus. quia patrem miſe
ricordem offendimus. quia tam feda tam
peſſima perpetrauimus. Iſta dies in no/
bis plena eſt verecundia. Iuxta illud pſ.
Tota die verecundia mea contra me eſt.
Secunda dies pro bonis amiſſis indu/
cit nos vt cogitemus quid amiſimus. Et
certe inuenimus. quia paradiſum in quo
creati ſumus. celum ad quod creati ſumꝰ.
et etiam angelorum ſocietatem et perpetu
am amenitatem perdidimus. Hec eſt illa
dies plena amaritudinis. Amos octauo.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Dnica infra octa. epiphanie

Ponam nouiſſima eius quaſi diē amarā.
Tertia dies eſt dies amoriſ deſiderij pro
bonis promiſſis. Hec eſt dies illa in qua
Heſter parauerat ſe et ingrediebatur ad
Aſſuerum. Unde dicitur. die tertia indu/
ta eſt Heſter. Iſta dies eſt ſerena et iocun
da. quia hominē ponit in bona ſpe. Dicit͛
enim ſibi tali die. Delectare in domino. et
dabit tibi petitiones cordis tui. Triduū
etiā iſtud poteſt dici triplex modus cōuer
ſionis ad deum. ſcilicet contritio. confeſ/
ſio. et ſatiſfactio. Nam non niſi poſt iſta re/
ſtauratur gratia perdita in homine. Con
tritiōis dies ſi debet eſſe perfectus. debet
eſſe ſeptiformis. Nam contritio debet eſſe
moroſa et intenta nō perfunctoria. Soli/
taria non publica. Integra non diminu/
ta. Ordinata nō confuſa. Propria nō alie/
na. Temebunda non delicioſa. Iuſta non
ſimulata. Hec ſeptez tanguntur in illo ver
bo Ezechie dicentis Iſaie. xxxviij. Reco/
gitabo tibi om̄es annos meos in amari
tudine anime mee. Secunda dies eſt con
feſſio. que etiam debet eſſe ſeptiformis. ſci
licet. Feſtina non tarda. Humilis et vere
cunda. Aperta nō palliata. Uera nō ficta
Integra non diuiſa. Flebilis non ridicu
loſa. ſed lacrimoſa. Obediens ꝛ prompta
De hac dicitur in Pſalmo. Dixi cōfitebor
aduerſum me iniuſticiam meā domino. et
tu remiſiſti impietatē pec. ꝛc. Quaſi dixiſſz
Propoſui ad te appropiquare. et tu ad me
appropinquaſti. Tertia dies eſt ſatiſfactio
que etiā debet eſſe ſeptiformis. ſm ꝙ ſeptē
requiruntur ad hoc. vt perfecta mundicia
peccati habeatur ¶ Primo em̄ requiritur
ad perfectam ſatiſfactionem abſtinentia a
peccato. Sicut primo medicus imponit
infirmo abſtinere a cibo Iohannis. viij.
Uade ꝛ amplius noli peccare. Secundo
requiritur reſtitutio aliene rei. quia nō di/
mittitur peccatum niſi reſtituatur ablatū.
Tertio requiritur humilitas. ſic dicebat
Iob. Ago penitentiaz in fauilla et cinere.
Quarto requirit͛ memoria mortis. Ecci.
vij. Recordare nouiſſima tua et in eternū
non peccabis. Quinto requiritur ieiuniū
Iohel. ij. Conuertimini ad me in ieiunio et
fletu. Sexto requiritur elemoſina. Luce
xi. Date elemoſinā et om̄ia mūda ſunt vo
bis. Septimo requirit͛ oratio debita ꝛ de
uota Unde hoc genus peccati nō eijcitur
niſi in ieiunio et oratione. Ieiuniū curat
peſtes corporis oratio peſtes mentis. Et
poteſt eſſe ſpirituale triduū ex his tribus
ſcilicz oratione elemoſyna. ꝛ ieiunio. Ora
tio facit nos appropinquare deo in anima
Ieiuniū in corpore. Elemoſyna in bonis
temporalibus. Bona dies oratio in qua
homo tm̄ aſcendit ꝙ peruenit in vna ho/
ra ad deū. Oratio em̄ ſm Auguſtinum eſt
aſcenſus mentis in deum. Unde Eccl. dr
Oratio humiliantis ſe penetrat celū. Fe/
lix dies quo ita iter noſtrū proſperatur vt
quo nō poſſemus per mille annos perue/
nire. in momento in ictu oculi perueniā⁹.
Bona etiā dies dicitur elemoſina que in
vna hora portat om̄ia bona noſtra in ce/
lum. que totus mundus portare non poſ
ſet nec transferre. Eccl. Elemoſyna viri q̄ſi
ſacculus ante ipm̄ precedet. Sed et ieiu/
nium bona dies eſt que corpus noſtrū ita
aptum reddit vt vna hora plus mereatur
ieiunijs q̄ꝫ guloſus in mille. Unde Nini/
uite in triduo ieiunij obtinuerūt veniam
delictoruz. Ione. ij. Laboremus igitur vt
poſt hoc triduum chriſtū inuenire ſpūalit͛
ter valeamus.

¶ B

¶ **Dixi ſecundo** ꝙ in verbis pre
miſſis deſcri/
bitur inuentionis chriſti actus. cum dici/
tur. Inuenerūt eum. O q̄ꝫ dulce verbum.
vere nihil puto dulcius reſonare in aure
q̄ꝫ cum dr Inuenerūt eum. quē eum. vti/
q̄ꝫ deū et hominē dominū. totius cōſolati
onis patrē. Inuētio iſtius igit͛ dn̄i multū
eſt fructuoſa. Pro quo ſciendū ꝙ quidam
inueniūt aliq̄d. cuius inuentio eſt vana vt
theſaurū temporalē. Quidā inueniūt ali/
quid. cuius inuentio eſt mala. vt peccatuz
et eius turpitudinem. Quidam inueniūt
aliquid. cuius inuentio eſt nobiliſſima et
fructuoſiſſima. vt chriſtum. et igit͛ gratiam
ſuaz. De p̄mo q̄uo quidā inueniunt aliq̄d
cuius inuentio eſt vana. vt theſaurū tem/
poralē. Res em̄ tempales ſunt vane in cō
paratiōe ad eternas. Nōne primo vanum
eſt quod teneri nō p̄t. ſed tot⁹ mūdus non
p̄t tenere quin diuitie tpales defluāt. ymo
ſunt ſicut anguilla. que q̄nto plus ſtringi/
tur p caudā. tāto facilius elabit͛. Secūdo
vane ſunt etiā diuitie. q̄ mentē hoīs reple/
re nō poſſunt. Quia ſcriptū eſt. Auar⁹ nō
implebit͛ pecunia. Creſcit ei ignis pariter

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

creſcētibꝫ lignis. Creſcit ei amoꝛ pecunie
q̄ plus pecunia creſcit. Dicit Poeta. Cre/
ſcit eñi ſine fine. quia creſcit ī infinituz. ſm
Phm. j. politicoꝝ. Nec mirū. Aīa eñi ho/
minis eſt ſpūs. diuitie vero ſunt coꝛpales
Nō patet q̄ coꝛpꝰ nō pt̄ implere ſpm̄. cū
nō habeāt ad ſe inuicē ꝓportiōez. Actꝰ aūt
actiuoꝝ debēt eē in bn̄ ꝓpoꝛcionatꝭ ad in/
uicē. Vn̄ Bern̄. ī ſermōe dedicatōis dicit.
Qꝛ aīa in h̄ eſt ad dei ymaginē facta. qꝛ oc/
cupari pt̄. repleri nō pt̄. niſi capacitate dei.
Quicq̄d minꝰ eſt deo. eam nō iplebit. Ter/
tio vane ſunt res tpales. qꝛ ſunt ſilēs doꝛ/
mienti. q̄ ſe credit habere ml'ta ſꝫ euigilās
nihil inuenit. Job. Diues cū doꝛmierit ni
hil ſecū affert. Aperit oculos ſuos ⁊ nihil
inuenit. ps. Doꝛmiert ſomnū ſuū. ⁊ nichil
inuenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manibꝫ ſu/
is. Videamꝰ q̄d inuenit diues ille purpu/
ratus et diuitijs. q̄ nec guttā aque potuit
ab Abrahā obtinere. Luc. xvj. Quid ille
q̄ dixit. Aīa mea habes multa bona repo/
ſita in annos plurimos. epulare. Sꝫ au/
diuit ſtatim. Stulte hac nocte moꝛieris.
demones repetēt aīaz tuā a te. ⁊ hec q̄ con
gregaſti cuiꝰ erūt Lu. xij. Sꝫ diceres. Mi
rū eſt q̄ vos dn̄e damnatis diuitias. que
tm̄ ſunt vtiles ad acq̄rendū regnū celoꝝ.
Luce. xvj. Facite vobis amicos de mam
mona iniq̄tatꝭ. vt cū defeceritis recipiant
vos in eterna tabernacula. Ad q̄d dicēdū
q̄ diuitie ſimpl'r nō damnāt ſꝫ abuſus di/
uitiaꝝ. Vn̄ Augꝰ. ſup ps. lxj. dicit. Diuitie
ſi affluāt nolite coꝛ apponere. Jlle q̄ nō hꝫ
nō ambiat vt habeat. Qui hꝫ nō ſupbiat.
Et ido nō dicit Nolite habere. ſꝫ coꝛ appo
nere. Nō eñi damnat diuitias. vn̄ merca/
mur celū. ſꝫ coꝛ appoſitū. Hec Augꝰ. Et h̄
dicit Ambro. li. viij. ſup Lucā. Qꝛ diuites
crimen habēt. nō in facultatibꝫ ſed in his
qꝛ vti neſciūt. Nā diuitie vt impedimenta
ſunt reprobis. ita bonis ſunt adiuuamen
ta v̄tutis. De ſcd̄o q̄ūo q̄dam inueniūt ali
q̄d cuiꝰ inuentio eſt mala non tm̄ vana. et
talis res eſt peccatū ꝯtra deū ⁊ ꝓtimū per
petratū. ¶ Patet aūt eius malicia ex tribꝫ
Primo qꝛ eſt defoꝛmitas. quā deteſtatur
deꝰ. Scd̄o quia eſt iniq̄tas. quā amplexat̄
dyabolus. Tertio quia eſt infirmitas. q̄
diſſipatur totus mūdus. De primo patet
q̄ūo deus odit eius defoꝛmitatē. Nam ſic
dicitur Gen̄. vij. Deus videns maliciā ho

minū ſup terram induxit diluuiū ſup ter/
ram ad delendum peccatū. Non eſt ita ve
hementis ire quis. vt deſtruat domū ſuā.
Quāuis eam viderit denigrataz et tn̄ deꝰ
deſtruxit mūdū. quod erat opus ſuū pro/
pter peccatū. Non eſt aliquis q̄ ita deteſta
retur vas aureū ꝓpter vnam maculā in co
ſacrā. ſed maculā abſtergit et vas reſeruat
Et tamen deus animā que eſt pulcrioꝛ au
ro et lapide p̄cioſo. cum ſit ad ymaginē ſu
am deſtruxit ꝓpter vnum peccatum. Sa/
pientie xiiij. Odio eſt domino impius et i/
pietas eius. Super omnia patet q̄ deus
odit peccatū. quia vnigenitū ſuum crucifi
gi ꝑmiſit ꝓpter illud. Juxta illud Yſaie. liij.
Propter ſcelus populi mei percuſſi illum
Secundo peccatū eſt malum. quia placet
dyabolo. Cuius ſignuz eſt triplex. Primo
quia ipe non vult aurū nec argentū. ſꝫ tm̄
animas peccatrices quibꝫ ditatur ⁊ paſci/
tur. Gen̄. xiiij. Da mihi animas. cetera tol
le tibi. Vn̄ ipe eſt ſicut auis rapax que dili
git coꝛ prede. ſic ipe coꝛ hominis peccato/
ris. Unde legitur q̄ dyabolus interroga/
tus a quodā. quid plus diligeret. Reſpon
dit tria. ſcilicet primam lunam. rotam ſo/
lis. et ferrum molle. hoc eſt coꝛ quod com/
ponitur ex illis tribus litteris. que habēt
illas figuras. Secundum ſignum quod
dyabolus amat eſt peccatū. quia in procu
rando peccatum nunquā fatigatur. Jam
enim ſunt ſex milia annoꝛum et quadra/
ginti. trigintaq̄ꝫ anni quo nichil aliud
fecit niſi procurauit peccatum. Unde in/
terrogatus a domino vbi fuiſſet. Reſpon/
dit. Circuiui terram et perambulaui eam
Job p̄mo. Unde idē dicit Job. xxxj. Qui
me comedunt. non doꝛmiunt. quaſi dicat
Non bibunt nec comedunt. Tertium ſi/
gnum eſt. quia dyabolus amat peccatum
quia nunq̄ꝫ peccato ſaturatur. Jam enim
deuoꝛauit multa milia hominum. et tamē
adhuc eſt famelicus querens quem deuo
ret. p̄ma Petri. v. Vn̄ Job. Abſoꝛbebit
fluuium et non mirabitur. ſed habet fidu/
ciam q̄ et ioꝛdanis fluat in os eius. Ter/
tio peccatum eſt malum. quia coꝛrumpit
totum mundum. Eſt enim ſicut infirmi/
tas qua mundus diſſipatur. et precipue ſi
cut febris terciana. Quia quicq̄d eſt ī mū
do aut eſt concupiſcentia carnis. aut cōcu
piſcētia oculoꝛū. aut ſupbia vite. j. Job. ij.

Et ex h̄ dicͭ Johēs q̄ totꝰ mūdꝰ ī maligno
poſitꝰ ē. Eſt etiā ſic febꝛ ꝗrtana ꝓpt̄ q̄dru/
plicē gradū. ſcꝫ cordis oris opis ⁊ ꝯſuetu/
dinis. Eſt eīm pctm̄ ſic febꝛ ꝗtidiana ⁊ ꝯti
nua q̄ ē valde piculoſa. ⁊ h̄ ꝓpt̄ pctm̄ ſupbie
q̄ eſt ī omī pctō. Eſt etiā pctm̄ ſic podagra
in pedibꝫ ꝓpt̄ pctm̄ accidie. Paralisis ꝓpter
pctm̄ ire. ydropiſis ꝓpt̄ pctm̄ auaricie. Do
loꝛ viſceꝝ ꝓpt̄ pctm̄ inuidie. Squinancia
ꝓpt̄ peccatū gule. Lep̄ ꝓpt̄ peccatū luxurie.
Vnde dr̄ Iſa. j. A planta pedis vſq̄ ad ver/
ticē nō eſt ī eo ſanitas. Ecce quō pctm̄ coꝛ
rūpit totū mundū. De tertio ſcꝫ quō aliq̄
aliq̄d inueniūt cuius inuētio eſt fructuo/
ſiſſima. Nō eſt eīm tm̄ bona ſꝫ valde bona.
Et hec eſt inuētio xp̄i ⁊ gr̄e eiꝰ. Pro q̄ ſciē/
dū q̄ cū aliq̄d inueniꝶ ſtatim inq̄riꝶ q̄d ſit
illud q̄d inuentū ē. Si ḡ q̄s inueniēs xp̄m
p gr̄am vult ſcire q̄d ſit in effectu. certe vide
bit maximā vtilitatē ⁊ maximū fructum.

¶ Multa ſunt que deſideranꝶ in h̄ mōo.
que tm̄ nullo mō pn̄t inueniri niſi in xp̄o.
Nam pmo deſideranꝶ copioſe diuitie. Se
cūdo in diuitijs mlt̄a reqes. Tertio in di/
uitijs ⁊ requie lōga ⁊ ſalubris vita. Iſta ā
inueniunꝶ h̄ aliquo modo. Sꝫ hec in xp̄o
plene habenꝶ. Primo in eo inuenimꝰ theſ
aurū incōpabilē oīm diuitiaꝝ. De q̄ dr̄ in
ps. Glā ⁊ diuitie ī domo eius. Et ipſemet
dicꝶ p Salomonē. Mecū ſūt diuitie ⁊ glā.
Vn̄ Sapie. viij dr̄. Et ſi diuitie appetanꝶ ī
vita q̄d ſapiā locupletius. Et itelligiꝶ h̄ de
ſapiā increata. q̄ eſt xp̄s. vt expōit Robertꝰ
holgoth. Scdō inuenimꝰ in eo requiē im
perturbabilē. Iuxta illud Joh. In mūdo
pſſurā habebitiſ. in me aūt pacē. Vn̄ augꝰ.
li. ꝯfeſſionū dicit. Inq̄etū eſt coꝛ meū dn̄e
nec pt̄ reqeſcere niſi in te. Et idē dicit. Ve
aīe peccatrici q̄ ſperauit ſi a te receſſerit ſe
aliq̄d meliꝰ habiturā. Vſa ⁊ reuerſa ī tergū
⁊ in latera. dura ſūt oīa ⁊ tu ſolus requies.
Hec ille. Tertio inuenimꝰ ī eo vitā itermi
nabilē. Vita eī pn̄s breuis ē ⁊ miſera ⁊ af
flictiōibꝫ plena. Xp̄s āt eſt vita lōga. Vn̄ ī
ps. Lōgitudīe dieꝝ replebo eū. Et puer.
Lōgitudo dieꝝ ī dextera eiꝰ. Et q̄nta lon
gitudo. certe carēs fine ⁊ termino. Scdō
xp̄s ē vita nō ſolū lōga ſꝫ oīno felix et btā
⁊ ꝯſolatōibꝫ plena. Vn̄ ī ps. Dn̄e apd̄ te ē
fons vite. Joh. Hec eſt vita eterna. Et ps.
Delectationes in dextera tua vſq̄ in finē.
⁊c.

¶ C

Dixi tertio q̄ in v̄bis pmiſſis deſcribiꝶ aptꝰ locꝰ
inuētiōis xp̄i. cū dr̄. In templo. Nec miꝝ.
Rex eī aptiꝰ inueniꝶ in aula q̄ꝫ ī taberna. ⁊
q̄libet in ꝓprio domicilio faciliꝰ q̄ꝫ ī alieno.
Cū igiꝶ tēplū ſit aula xp̄i ⁊ domiciliū ſuū
ſpēale. eo q̄ vt ipē dicit h̄. in his q̄ pris mei
ſunt opoꝛtet me eſſe. volēs ſignificare q̄ iu
re hereditario ⁊ ſucceſſione pn̄a tēplū ſit
aula eiꝰ. Merito ḡ ibi inuētꝰ eſt tāq̄ꝫ ī ꝓpa
ſede. Vn̄ ps. Dn̄s ī tēplo ſcō ſuo. Et iteꝝ
ꝓpha. Veniet ad tēplū ſctm̄ ſuū domiatoꝛ
dn̄s. Suū dicit vt innuat ad eū iure ſpālī
ptinere. Et q̄ꝛ vt idē ſaluatoꝛ ait. Templū
nō eſt aliud niſi domꝰ oꝛōnis. Igiꝶ q̄ vult
xp̄m inuenire nullibi aptiꝰ eū inueniet ſicͭ
in oꝛōne. quā q̄ꝫ ⁊ alibi inueniꝶ. Pro q̄ bre/
uiter ſciendū q̄ xp̄s inueniꝶ in tribꝫ locis.
ſcꝫ in pſepio afflictōis coꝛpalꝭ. Preſepium
eīm in q̄ iacuit durū fuit. Stramēta vilia
⁊ dura. q̄ꝛ fenū aridū. Ad ſignificandū q̄
ipē inueniꝶ in afflictōe coꝛpali ⁊ tribulatōe
nr̄a. Vn̄ ipē ait p ps. Cū ipo ſum in tribu
latione. Sic inuenerūt eū paſtoꝛes. q̄ de/
bent ſpēaliter moꝛtificare coꝛpa et mēbra
ſua ad exemplū alijs oſtendendū. Sicut
fecit aplꝯs q̄ d̄ ſe dicit. Caſtigo coꝛpꝰ meū
⁊ ī ſeruitutē redigo ne cū alijs pdicauerim
ipē reprobꝫ efficiar. Per h̄ etiā ſignificaꝶ q̄
paſtoꝛes ⁊ plati debēt eſſe ſoliciti d̄ ſcptur
ſanctiſ. que ſunt cibꝫ aīaꝝ. Verbū eīm dei ē
q̄d nutrit aīas. Math. iiij. quod debet in/
ueniri in pſepio ſacre ſcripture. Secūdo
inueniꝶ chriſtus in ſtabulo. Et hoc a ma/
gis. vt diciꝶ Math. ij. Magi ſignificant
oīnes pficientes diuites in bonis operi/
bus. q̄ etiā debent eſſe ſapientes p diſcre/
tionē. Hij ergo inueniūt eum in ſtabulo
humilitatis. quia quanto maioꝛ es humi/
lia te in oīnibꝫ Eccl. iij. Magna fuit hūilí
tas magoꝝ. q̄ tam diuites ⁊ ſapientes d̄ lō
ginquo venerūt ad vnū puerū. ⁊ cum hoc
ad ſtabulū. Et quid fecerūt. certe procidē
tes adoꝛauerūt. Apertis theſauris obtu/
lerunt ei aurū. Sic pficientes debēt hu/
militer adoꝛare p deuotionem. offerre per
ſanctam operationē. Aurum rerum tem/
poꝛaliū. thus ſctē oꝛōis. et mirram moꝛti
ficationis carnis. Tertio inueniꝶ in tem/
plo per deuotam oꝛationē. et hoc a paren
tibus vt dictū eſt. i. ab his q̄ faciūt volun/
tatem eius. Sicut ipſe dicit Mathei. xij.

Qui fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis ē
ipe meꝰ frater ſoroꝛ ⁊ mr̄ eſt. Et ptinet iſtō
ad pfectos q̄ in om̄ibꝫ intelligūt q̄ ſit volū
tas di bn̄placēs ⁊ pfecta. Incipiētes q̄dē
intelligūt q̄ ſit volūtas dei. ſcꝫ abſtinere a
malo. j. Theſſa. iiij. Hec eſt volūtas dei vt
abſtineatꝭ a fornicatōe. Proficiētes itelli/
gūt q̄ ſit volūtas dei bn̄placēs. ſ. adherere
bono. Iſa. Ecce ſeruꝰ meꝰ intelliget. ſcꝫ vo
lūtatē meā. Iſa. lij. Sꝫ pfecti itelligunt q̄
ſit volūtas eiꝰ bn̄placēs ⁊ pfecta. ſcꝫ pſeue
rare ī bono. Et iſti deū inueniūt ī pfectio/
ri loco. qꝛ in tēplo. Queramꝰ igit̄ eū etiaꝫ ⁊
nos vt inuenire ipm poſſimꝰ h̄ p graꝫ ⁊ in
futuro p glāꝫ. Amen.

Dn̄ica infra octauas Ephie. III
Sermo. XVIII

DOlentes quere:
bamus ⁊c. Luce. ij. cap. Egregiꝰ
ille doctoꝛ magnꝰ pr̄ Augꝰ. ſup
ps. ciiij. oſtēdens neceſſitatē querēdi deū.
tractans illud ps. Querite faciē eiꝰ ſemp.
dicit. Si ſemp querit̄ deꝰ q̄ñ inuenietur.
et reſpondēs idē ipe ait. Semp dixit idō.
qꝛ in tota vita q̄ h̄ viuit̄ ⁊ q̄ꝫ primū nos h̄
debere facere cognouimꝰ. q̄m ⁊ inuentus
querēdus eſt. Iam deū inuenit fides. ſed
adhuc eū querit ſpes. Charitas aūt et in/
uenit eū p fidē et eū querit habere p ſpēm.
Ubi tūc ſic inuenit̄ vt vltra nō queratur.
Hec ille. Uult dicere Augꝰ. Q in tota vi
ta noſtra querēda eſt grā diuina p quaꝫ
poſſimus inuenire tandē gloriā celeſtem.
Nam licet p fidem inuenimꝰ gratiaꝫ. eo q
ex magna grā dei factū eſt vt in fide ſua ſi/
mus. p ſpem tn̄ inquirimꝰ rem illiꝰ gratie.
ſcꝫ veritatē patrie celeſtis apertā quā h̄ in
ſpeculo ⁊ enigmate tenemꝰ. Uerū qꝛ vita
pn̄s nō eſt ſolatij nec iocūditatꝭ. ſic ſalua/
toꝛ ait. Nūc q̄dē triſticiā habetꝭ Joh. xvi.
Idō deꝰ vult vt nō q̄litercūq̄ꝫ ſꝫ dolentes
queramꝰ eū. Nam vt dicit Bern̄. ſer. xxiiij.
Si nolumꝰ fruſtra querere. queramꝰ ve/
raciter. queramꝰ frequēter. queramꝰ pſeue
rāter. vt nec queramꝰ p illo aliud nec ī illo
aliud. ſꝫ nec ab illo ad aliud cōuertamur.
Faciliꝰ eſt em̄ celū ⁊ terrā tranſire. q̄ꝫ vt ſic
querēs nō inueniat. ſic petēs nō accipiat. ⁊
ſic pulſanti nō aperiat̄. Hec ille. Quiſq̄s ḡ
querere vult deū attēdat parētes eius. ne
fruſtra querat. Illi em̄ nō ridentes ſꝫ do/
lentes querebant eū. ſicut dic̄ nr̄m thema.
In q̄bꝫ verbis tria tangunt̄. Primo que/
rendi ṗpm lamētabilis modus. cū dr̄ Do
lētes. Scd̄o diligens inq̄ſitionis actus.
quia querebamꝰ. Tertio inq̄ſitōis chriſti
queſitꝰ fructus. quia ⁊c.

A

Dixi pmo q in v̄bis p̄miſ
ſis circa inq̄ſiti
onē ṗpi tangit̄ querēdi modus lamētabil̄
cum dr̄ Dolentes. Non potuit euāgeliſta
melius facere q̄ꝫ q ita euidēs v̄bū ⁊ ad q̄/
rendū ṗpm aptū a parentibꝫ ṗpi platū nō
obmiſit. Nam grā dei nō pt̄ queri ſine dif/
ficultate ⁊ doloꝛe. Et h̄ ideo vt dulcius po
ſtea ab hoīe teneat̄ et libērius poſſideatur
Quod em̄ difficilius querit̄. dulcius inue
nitur. inquit Augꝰ. ſup ps. ciiij. Difficul/
tas aūt iſta exprimit̄ p hoc verbum dolen
tes. quod deſignat cordis ardoꝛem. Pro
quo ſciendum q grā chriſti querenda eſt
tripliciter. ſcꝫ in tempoꝛe vbi opoꝛtet ⁊ ſic
opoꝛtet. In tempoꝛe pmo. iſtud eſt tempꝰ
pꝛeſentis vite. De quo dicitur. Ecce nunc
tempus acceptabile. ecce nūc dies ſalutis
Ideo ṗpha dicit. Querite dn̄m dū inueni
ri poteſt. Et iteꝝ apl'us. Dum tempus ha
bemus operemur bonum. Non in tempe
queſierunt q̄nq̄ꝫ virgines fatue. quibꝫ di/
ctum eſt. Neſcio vos Mathei. xxv. Unde
Bernardus ſuper cantica ſermone. lxxv.
Nunc tempus acceptabile ad querenduꝫ
in quo plane qui querit inuenit. Et hec eſt
vna cauſa quare non inuenitur chriſtus a
querentibus ſe. cum non queritur in tem/
poꝛe opoꝛtuno. Secūda cauſa eſt vt que/
ratur vbi opoꝛtet. Dicit auteꝫ Job. xxviij.
Quia non inuenitur in terra ſuauiter vi/
uentium. Quia gratia chriſti in hominibꝫ
voluptuoſis ⁊ reſolutis potius amittitur
q̄ꝫ inuenitur. Et ideo ibi fruſtra queritur.
Unde Sponſa. quia queſiuit eum in le/
ctulo per noctem. non inuenit eum. In
nocte extra tempus congruum. In lectu/
lo extra locum aptum. Nox ſignificat te/
nebꝛas culpe ⁊ peccatoꝛū. in quibus quā/
diu quis moꝛatur non inuenit chriſtum.
quia longe a peccatoꝛibꝫ ſalus. Lectulus
ſignificat deliciarum voluptatem. Unde
de mala muliere ſcribitur Prouerbioꝛum
Intexui funibus ex egipto lectulum me/
um. Funes egypti ſignificant conſuetudi
nem deliciarū huius mundi. quibus lectꝰ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

voluptuoſoꝝ interit᷑ vt ab eo mīme auella
tur. Tertia cauſa vt querat᷑ ſic oportet. q̄d
fit cū diligēter ⁊ ardēter nō ꝑfunctorie aut
negligēter. ſ; corde ardēti q̄rit᷑ ⁊ oīno īſati
gabilit᷑ vt dec;. ſic q̄ſiuit ps. cū dixit In to
to corde meo exq̄ſiui te. Sz d̄ h̄ videbit᷑ ī
ſeq̄nti mēbro Hoc ḡ tertiū. ſ. cordis ardo
rē dicit ꝟbū nr̄i thematis. dolētes. Debet
eñ hō ꝑ amiſſa grā vt eā inueniat multu;
dolere. ⁊ h̄ ꝓpter plura. Debet pmo dolere
ꝓpt̄ dei offenſam quē ꝯtra ſe grauit᷑ ꝓuoca
uit. Nā inſuſtērabilis eſt ira dei in pctōres
vt d̄r. ij. Paral. xxxvj. Sic dolebat q̄ dice/
bat. Quādiu ponā ꝯſilia in aīa mea. dolo/
rē in corde meo ꝑ diem. Et q2 null⁹ poteſt
nos recōciliare deo niſi xp̄s. q̄ eſt pax nr̄a
⁊ mediator dei ⁊ hoīm. Jdō cū iſto dolo/
re querēdus eſt Scdō d; dolere peccator
ꝓpter vilē ſeruitutē dyaboli quā īcurrit pec
cando Joh. viij. Qui facit pctm̄. ſeru⁹ eſt
peccati Vn̄ ps. Dolor me⁹ in ꝯſpectu meo
ſemꝑ. Et q2 nullus p̄t hominē liberare d̄
hac ſeruitute niſi xp̄s. De q̄ d̄r. Si filius
vos liberauerit. v̄e liberi erit;. Jdō eſt que
rendus cū iſto dolore tāq̄ꝫ nr̄ ꝓpugnator
fortiſſim⁹. Jpe eñ dicit Hiere. xxix. Cu;
queſierit; me in toto corde v̄ro inueniar a
vobis ⁊ redimā captiuitatē veſtrā. Vn̄. ij.
Paral. xv. d̄r. Jn tota volūtate queſierūt
dn̄m ⁊ inuenerūt. ⁊ p̄ſtitit eis dn̄s requiē
ꝑ circuitū. Tertio d; dolere ꝓpt̄ oīmis bo/
ni ⁊ ſp̄ūalis meriti amiſſiōe;. q̄ dyabol⁹ eū
crudeliter ſpoliauit. qui eñ in vno peccat
m̄lta bona ꝑdet. vt d̄r in Eccīaſte. De hoc
Job. xxx. d̄r. Oīni nocte ꝑforat᷑ os meum
dolorib⁹. Et Dauid. Ego aūt pauꝑ ſum et
dolens. q̄ſi di. depauꝑat⁹ ſum. ī bonis me/
ritorijs. Jdeo ſum dolēs. Ad h̄ ergo recu/
perandū deb; hō querere dolēdo xp̄m vt
oīm bonoꝝ reſtauratorē Juxta illud ps.
Jnq̄rētes aūt dn̄m nō minuent᷑ oī bono.
Et Sapie. vij. d̄r. Venerūt mihi oīa bōa
pariter cū illa. Quarto d; dolere peccator
ꝓpt̄ naturaliū vulneratōē;. ꝑ quā impotens
ad bonū reddit᷑ ⁊ q̄ſi ſterilis ⁊ infructuo/
ſus efficit᷑. Dyabolus eñ non tm̄ ſpoliat
gratuit;. ſ; etiā vulnerat ī naturalib⁹ Luc.
x. De h̄ doluit Dauid q̄ dixit. Qm̄ defecit
in dolore vita mea. Et ſubdit. Qm̄ īfirma
ta eſt ī paupertate v̄t⁹ mea. Ecce vtrūq̄ꝫ. pau
pertas ꝓpt̄ ſpoliatōē; gratuitoꝝ ⁊ defectio
v̄tut; ꝓpter vulnerationē naturaliū. Deb;

ergo peccator q̄rere xp̄m ad medendū hu
iuſmodi vulneratiōnē. q̄ infundat oleū et
vinū vulnerib⁹ Luce. x. Quinto d; homo
dolere ꝓpter miſeriā ⁊ calamitatē quā pati
tur. Sicut Job doluit. vj. c. Vtinā appen
derent᷑ pctā mea q̄b⁹ irā merui et calami/
tas quā patior in ſtatera. q̄ſi arena maris
hec grauior appareret. Vn̄ ⁊ ꝟba mea do
lore ſunt plena. Pro iſta miſeria repellen/
da d; pctōr q̄rere xp̄m tāq̄ꝫ ꝯſolatorē. De
q̄ d̄r in ps. Adiutor in oportunitatib⁹ ī tri
bulatiōe. Et ſeq̄t᷑. Non dereliq̄ſti querētes
te domine. Sexto d; pctōr dolere timore
iehēnalis pene. quam ꝓpter pctm̄ meruit.
Ro. vj. Stipēdia peccati mors Pro iſto
dolebat Dauid q̄ dicebat. Dolores mort;
circūdederūt me. i. obligatio ad mortem.
Et Job. x. Dimitte me vt plangā dolore;
meū. Cū iſto dolore d; querere peccator
xp̄m vt liberatorē ⁊ redemptorē. q̄ ſol⁹ po
teſt eruere de manu inferi. Septimo de/
bet dolere peccator de honore ⁊ heredita
tis eterne amiſſione. a q̄ ſe peccādo exclu/
ſit. Juxta illud Jſa. Tollat᷑ impius ne vi/
deat gloriā dei. De h̄ dolebūt dānati gra/
uiter. dicētes illud Hiere. viij. Tranſiuit
meſſis. finita eſt eſtas. i. temp⁹ aptū ad bn̄
operandū. ⁊ nos nō ſaluati ſum⁹. Cū iſto
dolore d; hō querere xp̄m vt hereditatis
redditorē Juxta illud Amos. v. Querite
me ⁊ viuet;. ſupple in eterna vita. Et pſal.
Querite dn̄m ⁊ viuet anima veſtra.
¶ Sed h̄ occurrit dubium. vtꝝ iſte dolor
pro peccatis poſſit eſſe nimius. Ad quod
ſine argumentis breuiter reſpōdendo ſm̄
Robertum holgot ſuper librū Sapiētie
ca. v. dico qꝑ in penitente eſt cōſiderare tri/
plicem dolorem. Vnus eſt eſſentialis pe/
nitentie. et eſt in ip̄a voluntate. videlic; di
ſplicētia de peccato inquantū peccatū eſt
offenſa dei. Et iſta diſplicentia eſt eſſentia
liter contritio. Et quia iſte dolor directe
cauſatur ex charitate in deum. que ſm̄ le/
gem datā nimis intendi non poteſt. Jdō
iſte dolor nō poteſt eſſe nimius. Alius eſt
dolor non eſſentialis penitentie. Et iſte eſt
in ſenſualitate. et eſt paſſio appetitus ſen/
ſitiui. Et iſte dolor cauſatur vno modo ex
redundantia doloris vel diſplicētie in vo/
luntate per modum quo vires inferiores
ſe obtemperāt in ſuis actibus viribus ſu/
periorib⁹. vt d̄r tertio de aīa. Q2 appetit⁹ in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tellectiu⁹ rapit aliqñ ſenſitiuũ ſicͭ ſpera ſpe
ram. Tertio pt capi dolor ille in peniten/
te ꝑ afflictõe corꝑali. Et iſto mõ tertio poſ
ſibile eſt ꝙ dolor penitentiſ ſit nimius ſꝫm
multos doctores. Sed de iſto tertio do/
lore q̃ cauſat ex afflictõe corꝑali ꝯſtat ꝙ pt
eſſe nimi⁹. q2 nõ licet alicui inferre ſibiꝑſi
intentiõe cauſam mortis. Sꝫ de ſcđo dolo
re poſſet eſſe dubiũ. ex q̃ ille dolor cauſat
directe ꝛ naturaliter ex diſplicẽtia volun/
tatis. cũ ipa diſplicẽtia poſſit eẽ nimia. nõ
apparet quõ talis dolor non poſſit eſſe ni/
mius. Ideo videt dicendũ ꝙ ſi penitens
ex vehementiſſimo amore ad deũ tm̃ dole
ret de ſuo peccato. quẽ cauſaret dolor ĩ ap
petitu ſenſitiuo tante intenſionis ꝙ corrũ
peret armoniã corporis neceſſariã ad vitam
ꝛ ſic induceret mortẽ. nõ eſſet iſte dolor ex/
ceſſiu⁹ in genere mortis. nec ſuꝑfluus. ſed
virtuoſus ꝛ opus ꝑfecte penitentie. Hoc
tm̃ ſuppoſito ꝙ volũtas ſic penitẽtis nõ fer/
retur directe in iſtam paſſionẽ cauſandã
ꝓpter mortẽ conſequendã. ſed tm̃ ꝓpter di/
ſplicentiã ꝓ peccato. inquãtũ offendit deũ
et ſic legim⁹ quoſdam cõmendatos de ꝑfe
ctione virtutis.

B

Dixi ſecundo ꝙ in verbis ꝓmiſſis de/
ſcribit diligentis inquiſitiõis actus cum
dicit. Querebam⁹. Ad hoc aũt ꝙ iſte act⁹
inquiſitionis ſit bene regulatus ꝛ ordina
tus plura requirunt. que Salomon exp/
mit dicens Sapie. j. In ſimplicitate inq̃
cordis querite illũ. Primo ḡ req̃rit recti/
tudo ſancte ꝯuerſatõis. Ideo dicit In ſim
plicitate. Scđo gratitudo pie deuotiõis
Ideo addit. cordis. Tertio ſolicitudo di/
ſcrete inq̃ſitiõis. Ideo ſubdit. q̃rite. Primo
ḡ requirit ad debitã inq̃ſitionẽ rectitudo
ſctẽ ꝯuerſatiõis. vt querat in ſimplicitate.
Iſta aũt ſimplicitas dꝫ eſſe cũ prudentia.
ſicͭ dr Math. x. Eſtote prudẽtes ſicut ſer/
pẽtes ꝛ ſimplices ſicͭ colũbe. vñ Geñ. xxv.
dr de Jacob ꝙ vir ſimplex habitabat ĩ ta/
bernacul. ꝛ tm̃ q̃nte prudẽtie fuerit erga fra
trẽ ſuũ Eſau ĩ emẽdo ꝓmogenita. erga pa
trẽ in ſuſcipiẽdo bñdictõẽ. erga auũculũ
ĩ cuſtodiẽdis gregibꝫ. erga vxores eas pa/
tiẽter regẽdo. et ĩ multis alijs. Debet ḡ iſta
eſſe ſimplicitas colũbina nõ aſinina Rom.
xvi. Volo vos ſapiẽtes eẽ in bono. ſimpli
ces aũt ĩ malo. Maxime aũt debet eſſe
iſta ſimplicitas ſine plica vane intentiõis.
ſine ruga falſe oꝑatõis. ſine tegumẽto pal
liate fictiõis. Primã ſimplicitatẽ non hñt
q̃ faciũt oꝑa de genere bonoꝝ intẽtiõe hu
mane laudis vel lucri tpalis. et nõ ꝓpt lau/
dẽ dei. Cõtra q̃s dr Math. vj. Si ocul⁹
tu⁹ fuerit ſimplex. totũ corp⁹ tuũ lucidum
erit. Quod exponẽs Aug⁹. li. ij. de ſermõe dñi
in mõte dicit. Oculus dr intẽtio. q̃a q̃libet
in opere ſuo finẽ intuet. Per corp⁹ vero cõ
geries oꝑm intelligit. Tũc aũt oculus eſt
ſimplex qñ intentio ſolũmodo in deũ diri
git. et qñ ſic eſt tũc tota ꝯgeries oꝑm luce
iuſticie corã deo reſplendet. Vñ Gre. ſup
Ezechielẽ omel. vij. Si nr̃a intẽtio apud
deũ fuerit ſimplex. eius iudicio nr̃a actio
tenebroſa nõ erit. Secundã ſimplicitatẽ
nõ habẽt heretici qui veris ſentẽtijs fidei
chriſtiane errores falſaꝝ opinionũ igerũt
De his dr Eccl. ij. Ve duplici corde. labijs
ſceleratis. ꝛ manibꝫ malefacientibꝫ. ꝛ peccãti
ingredienti duas vias. Bone duplex cor
vbi veritatẽ ſic palliãt ꝙ eam dũ videtur
oſtendere ad edificationẽ. laborãt ad ſub/
uerſionẽ. Et iſte ſunt due vie Mathei. vij.
Attẽdite a falſis ꝓphetis q̃ veniũt ad vos ĩ
veſtimẽtis ouiũ. intrinſec⁹ aũt ſunt lupi ra/
paces. Tertiã ſimplicitatẽ nõ habẽt ꝓdi/
tores ꝛ doloſi. q̃ ptendũt vnũ ĩ ore ꝛ aliud
in corde. De q̃bꝫ in ps. Labia doloſa ĩ cor
de ꝛ corde locuti ſũt. De talibꝫ etiã dic Ja
cobꝫ Vir duplex aĩo incõſtãs eſt in oĩbꝫ
vijs ſuis. Dicit Ariſto. xviij. li. de aĩalibꝫ.
Qr in aĩali nõ eſt niſi vnũ cor ꝛ ꝛ vna aĩa.
Et ideo mirabile eſt ꝙ iſti hñt duo corda ꝛ
duas aĩas. ymo tot corda q̃t doloſ. Scđo
req̃rit ad đbitã inq̃ſitõꝫ ḡtitudo pie deuo/
tõis. Vbi ſciẽdũ ꝙ de⁹ exigit cor hũanũ ſi
bi dari tripl'r ſcꝫ liberalit. integralit. ꝛ ꝑpe/
tualit. Prio vult de⁹ ꝙ dem⁹ ſibi cor noſtꝝ
libere. h̃ eſt. liberalit. Et dico dem⁹. nõ mu
tuem⁹. nõ vẽdã⁹. ſꝫ ꝙ donem⁹ Illi ſibi mu/
tuãt cor q̃ ſibi ſeruiũt ꝓ tpali ꝓſꝑitate ꝯſe/
quẽda Et qñ eis ſubtrahit ꝓſꝑitas ſubtra
hũt ꝛ illi cor a đo. Illi ãt vendũt q̃ cũ dili/
gũt ꝓ mercede Qui tm̃ de đo cogitãt q̃nũ
iam de beneficijs ab ipo ſe ꝑcepiſſe cogno
ſcũt. Primi mutuant ſub ſpe cõmodi futu
ri. ſed iſti vendunt ꝓ mercede iam accepti
beneficij. De quibꝫ dicit. Populus h̃ me
labijs honorat. cor autem eoꝝ longe eſt a
me. Illi autẽ cor ſuũ deo dant q̃ merã dei

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bonitatē et bn̄ficia ſpūalia cogitantes. nec nō ⁊ amore celeſtis patrie cor ſuū cuſtodiendū ⁊ regendum in manibꝫ dei ponunt. Et iſtū modū exigit ſibi de⁹ ſi bn̄ ꝯſideret. Prouer. xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū. q̄i d. Fili ꝑ creatiōem. fili mi ꝑ informatiōem. fili mi ꝑ redemptionē. Uult ḡ de⁹ ꝙ dem⁹ ſibi cor nr̄m liberaliter. et hoc ꝑ donationē. prebe cor ꝑ dilectionē. tuuz. ꝑ cōpaſſionē. mihi. ꝑ deuotionez. Uult ſcḋo ꝙ dem⁹ ſibi cor nr̄m integraliter Math. xxij. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. Eſt em̄ deus ſic̄ hō zelotipus. q̄ nō permittit vxori ſue alios diligere. Exo. xxxiiij. Noli adorare deū alienū. Dn̄s em̄ zelotes nomen eius. Dn̄s eſt emulator. Nec mirum certe. ſolus em̄ nos redemit. Auis em̄ generoſa cū diu volauerit ⁊ ſe fatigauerit et predā ſuam ceperit. cor prede ſue requirit Xp̄s aūt eſt ille generoſus falco q̄. p nobis volauit de celo in v̄gis vterū. de v̄gis vtero ad patibulū. de patibulo ad infernū. de inferno in mūdū. de mūdo in celū. Et ideo merito vēdicat ſibi totū cor. Parare ergo dēm⁹ ei cor nr̄m. ſic̄ aui p̄dali parat̄ cor prede ſue. Primo em̄ extrahit̄ cor. lauat̄ ⁊ cōp̄mit̄ ⁊ niger ſanguis exp̄mit̄ ⁊ i ꝑtes diſcidit̄ Sic moraliter extrabam⁹ cor nr̄m per pctōꝝ occultoꝝ recordatiōez. Un̄ ps. Effundite corā illo corda vr̄a. Lauet̄ ꝑ lacrimaꝝ ſupinfuſionē Jere. iiij. Laua a malicia cor tuū vt ſalua ſis. Cōprimat̄ ꝑ cōtritionē Juxta illud. Cor ꝯtritū ⁊ hūiliatuz de⁹ nō deſpicies. Et ſanguis. i. pctm̄ exprimat̄ ꝑ ꝯfeſſionē. Faciam⁹ ḡ vt de corde exeant cogitatiōes male. furta. adulteria. Et tandē diſcindat̄ ꝑ penoſam ſatiſfactiōem. Et tūc dꝫ ſibi totaliter dari ꝑ deuotionē. Sic ipe de⁹ petit Johel. ij. Cōuertimini ad me in toto corde vr̄o. Ecce q̄uō querēdus eſt de⁹ in toto corde nr̄o. Tertio vult ꝙ dem⁹ ſibi cor nr̄m ꝑpetualiter. Solent em̄ hoīes q̄n̄ volūt ſimpl'r ⁊ ꝑpetuo aliq̄d dare alicui facere ſibi bonā cartā ⁊ bn̄ ſcriptā. ⁊ poſtea ſignāt eā ſigillo. ⁊ tūc eum ponūt in poſſeſſionē. ⁊ tūc eſt ſecur⁹ de ſuo ꝑpetuo. Iſto mō vt deū de aīabꝫ nr̄is aſſecurem⁹ p ꝑpetuo. faciam⁹ ei cartā ſeu lr̄az de corde nr̄o. ſcribēdo in ea mādata ⁊ precepta ſua Prouer. vij. Scribe illā ī tabulis cordis tui. Et poſtea ſignet̄ ſigillo. ſcꝫ hūanitatꝫ xp̄i. q̄d ſculptū fuit multis lr̄is in paſſione. h̄ eſt. applicem⁹ ꝑ deuotā ꝯtemplationē mēti nr̄e illius paſſiōis memoriā ⁊ h̄ deuote memorādo. Canti. viij. Pone me ſic̄ ſignaculū ſuꝑ cor tuum. ⁊ tūc ponamus in poſſeſſionē. i. in habitatōꝫ cordis nr̄i per graꝫ. Ephe. iij. Det vobis dn̄s ſm̄ diuitias gl'e ſue corroborari ꝑ ſpm̄ eius ī interiori hoīe habitare xp̄m ꝑ fidē in cordibꝫ vr̄is. Hoc eſt ḡ in ſimplicitate cordis querere xp̄m. ſic̄ dictū eſt. Tertio ad debitā inq̄ſitionē xp̄i req̄rit̄ ſolicitudo diſcrete inq̄ſitionis. Et q̄ ad h̄ dēm⁹ eū inquirere ſapienter cum tribꝫ mag̃. De q̄bꝫ dr̄ Mat. ij. Qui queſierūt eū ſtella duce. Et nos duce Maria. que ſtella maris appellat̄. Un̄ Bern̄. ſuꝑ Miſſus eſt. oml'. iij. dicit. Si inſurgūt venti tēptationū. ſi incurris ſcopulos tribulationū. reſpice ſtellā. inuoca mariā. quere nō ſolū ſapienter ſed etiā diligēter. exemplo mulieris dragmā amittentis Luc. xv. q̄ lucernā accēdit. Ecce op⁹ diſcretionis. domū euertit. ecce opus diligētꝫ inueſtigatōis. nec ceſſat donec inueniat. ecce opus ꝑſeuerātꝫ ꝑfectōis. Cōuocat vicinas ad ꝯgratulādū. Ecce opus leticie ſpūalis nec ſolū queram⁹ ſapiēter aut diligēter. ſꝫ ꝑſeuerāter. Juxta illud. Petite ⁊ accipietꝫ pulſate ⁊ aperiet̄ vobis. Et ibi parabola de amico. media nocte veniēte ad amicum ⁊ petēte tres panes Luce. Et ſeq̄t̄ ꝙ ſi ꝑſeuerauerit pulſans. ſurget et dabit ſibi q̄t q̄t habet neceſſarios.

Dixi tertio ꝙ in v̄bis p̄miſſis tangit̄ inq̄ſitōnis xp̄i queſit⁹ fruct⁹. cū dr̄. Te. Magn⁹ ſiq̄dē fruct⁹ eſt querere xp̄m. q̄ adepto nihil vlterius homo deſiderare queat. Iſtud āt nō p̄t melius oſtendi niſi ꝑ ſuū ꝯriū. Sic em̄ dicit Aug⁹. in li. de ciui. dei. Facilius dr̄ d̄ celeſti beatitudine q̄d ibi non eſt q̄ꝫ q̄d ibi eſt. Ita facilius cōprehēdere poſſum⁹ q̄d ſine xp̄o incurrim⁹ ꝑ abnegatiōem q̄ꝫ quid aſſeq̄mur ꝑ affirmationē. Jō parētes xp̄i nō valētes ad plenū deſcribere q̄d eſſꝫ xp̄s quē querebāt dixerūt ſimpl'r te. Te inquā primo vt dicit Aug⁹. in ſoliloquijs q̄ es vera vita. in q̄ ⁊ a quo ⁊ ꝑ quē bt̄a que bt̄a ſūt om̄ia. Te a quo auerti eſt cadere. In quē conuerti reſurgere eſt. In quo manere cōſiſtere eſt. Te a q̄ exire mori eſt. ⁊ in quē redire reuiuiſcere eſt. Te quē nemo amittit niſi decept⁹. Quē nemo querit niſi admo/

nitus. Quez nemo inuenit niſi purgatus. Secũdo te q̇ es medicamentũ non ſano. regula prauo. lux tenebroſo. habitatio deſerto. inq̇t Aug⁹. in li. de ciuitate. Tertio te q̇ es diues in miſcdia. magnific⁹ in iuſticia munific⁹ i gr̃a. numerator copioſiſſimus remunerator equiſſim⁹. liberator piiſſim⁹ Gratis reſpiciẽs hũiles. Juſte iudicans innocẽtes. miſericorditer ſaluãs pctõres. ait Bern̄. in ſer. lxij. Quarto te. quẽ diligẽdo om̄ia in te reperim⁹. te q̇ licet ſis vnus quẽ querim⁹. tñ oĩa in te ↄtinent. O lucrũ mirabile. O cõpendiũ ſingulare. cur nos p diuerſa fatigam⁹. Ad ipm ḡ vnanimiter feſtinem⁹ poſt quẽ bona cũcta vltra ñ querim⁹ ſꝫ tenem⁹. inq̇t Caſſiod. ſup illud ps. Jnq̇rentes aũt dñm nõ deficient om̄i bono. Quinto te. q̇ es ſplendor nũq̃ deficiẽs vita indefeſſa. nõ moriens. fons ſp ſcaturiens. ſeminale vite ſeminariũ. ſapiẽtie pncipale pncipiũ. Jniciale bonitatis iniciũ. inq̇t Alanus de planctu nature. Sexto te ſine q̇ nullũ pt eſſe verꝫ gaudiũ. et cũ quo eſt verũ gaudiũ. q̇d q̇ poſſederit nemo tollet illud ab eo. Cui cõparata om̄is iocunditas meror eſt. om̄is ſuauitas dolor eſt. om̄e dulce amarꝫ. om̄e decorꝫ fedum. om̄e poſtremo q̇dcũq̃ delectare poſſet moleſtũ inq̇t Bern̄. in ep̄la. Et breuiter te ſeptimo apud quẽ eſt ſapiẽtia ſine ignorãtia. memoria ſine obliuione. intellect⁹ ſine errore. rõ ſine obſcuritate. inq̇t Bern̄. in q̇dã ſermõe Ex his patet fruct⁹ inq̇ſitõis xpi q̇ continet in ſe oĩa bona. ita vt nemĩ eũ deſerenti bonũ ſit. ꝛ cui aduenit om̄e bonũ ipm inuenienti. Jn ipo nãq̃ eſt om̄e bonũ honeſtũ. delectabile. ꝛ expediẽs. q̇d nõ ẽ in aliq̇ alio inſimul inuenire. q̃s multe ſunt delectationes in creaturis. ſꝫ tñ nõ honeſte. ꝛ ſi honeſte nõ tñ expediũt. Jõ petr⁹ bñ dixit Joh. vj. Dñe ad quem ibim⁹. ſcꝫ a te. Nos igit̃ frẽs dolẽtes p ↄtritõeꝫ. queram⁹ xpm p bonã operationẽ ꝛ pnie actionẽ. vt cum eo oĩa bona inueniam⁹. Ad q̇ nos pducat q̇ ſine fine viuit ꝛ regnat. per om̄ia deus benedictus.

¶ Dñica pma p⁹ octauas Epiphanie. I.

¶ Sermo. XIX

Nuptie facte ſunt in chana galilee. Joh. ij. ca. Poſt q̃ ſctã mr̃ eccl'a fidelibus ſuis de xpo pꝓpoſuit eius mirabilẽ natiuitatẽ vt in feſto natiuitatꝫ. eius infantiã. vt in prima dñica poſt feſtũ natiuitatꝫ. eius ꝛ puericiã vt in dñica pxime pcedenti. Nũc ĩ iſta dominica pponit eius mirabilẽ virilitatẽ in q̇ fuit in. xxxj. ãno. Tũc em̄ xps incepit facere miracula. Quorꝫ pmũ fuit iſtud de q̇ in euãgelio pñti. ſcꝫ mutatio aque ſimplicis in vinũ optimũ. Quo viſo diſcipuli ei⁹ fuerũt in fide cõfirmati. Jn h⁹ figura legit̃ q yſaac fodit puteũ ꝛ repit aquã viuã Gen. xxv. Xps em̄ in nuptijs iſtis de puteo ſue diuinitatis et aqua mortua terreſtri produxit vinũ. et cui⁹ pductiõe diſcipuli eius ꝛ plẽs alij in aĩa fuerũt p fidẽ ꝛ graꝫ xpi viuificati Juxta illud ps. Vinũ letificet cor hoĩs. Jn h⁹ figura etiã legit̃. iiij. Regꝫ. ij. vbi Helize⁹ miſit ſal in aq̃s Jericho. et ſanate ſunt a ſterilitate. Sic xps mediante carne hũana aq̃s in vinũ ↄuertit. Cũ de⁹ pr ſal. i. diuinã ſapientiã. h̄ eſt. ſuũ filiũ. in aq̃s Jericho. i. h⁹ mũdi mutabilitatem diſpoſuit incarnandã. Quas aq̃s peſſimas ita ſanauit. q nec mortalitas eterne dãnationis. nec ſterilitas bone opatõis in ipis niſi voluerim⁹ reperiri ampli⁹ poterũt. Sic aũt dr in naturalib⁹ Elephas naturaliter bibit vinũ. ꝛ p h̄ animat̃ ad pliũ. Sic apoſtoli ꝛ alij cõuiue ex h̄ vino fuerũt aĩati ad patiẽdũ p xpo Vñ in fine euãgelij dr Crediderũt in eũ diſcipuli ei⁹. Hic ponat̃ textus euãgelij. Sup q̇ euangelio pauca loq̇ vr̃e caritati intẽdo. Uerꝫ qr h̄ ſine gr̃a nr̃i ſaluatoris facere nequeo. Jo q dic Bern̄. ſup cantica ſer. ij. Om̄ia ṽba etiã pphar ſine gr̃a xpi q̇d ſunt niſi ſomniuerbia. oẽſq̃ pphe ſine xpo elingues ſunt ꝛ muti Et ideo neceſſaria eſt pñtia gr̃e xpi. cuius admirãde doctrine flueta ſunt velut q̇dam fons fluens ꝛ ſaliẽs in vitã eternã. Jpe eſt em̄ ille q̇ pmittit om̄i petẽti dare aquã viuã doctrine ſalutarꝫ. Jpe ꝛ hodie mutauit aquã amarã in vini letificantis dulcedineꝫ. Ut igit̃ idẽ dñs nr̃ aquã lr̃alis ſenſus ꝛ intelligentie mutet nobis in vinũ ſpũalis intelligentie. eo q ſm̄ Bedã in omelia hodierna tm̄ diſtat inter ſenſum lr̃aleꝫ ꝛ miſticũ qntũ inter aquã et vinũ. Nõ vt facilius aſſequamur ad matrẽ gr̃e ad cuius pces hodie mutata eſt aqua in vinũ recurramus. vt eius interueniẽte ſuffragio auxiliũ gr̃e pcipiam⁹. ſalutãtes eã voce angelica dicẽtes